

מדיניות ובקרה: הפיקוח על ביצועי הזכיינים
תלונות הציבור

סקרי האזנה

הנדסה

נספים

רדיו אזורי

מדיניות ובקרה

מאת: נאוה בת-צור (שטראוס), סמנכ"ל לענייני רדיו

בין ספטמבר 2003 לינואר 2004, לאחר שתי תקופות זיכיון בנות ארבע שנים כל אחת, יפקע זיכיון של 6 תחנות "גל א". כשנה מאוחר יותר, יפקע זיכיון של תחנות "גל ב". בתיקון לחוק הרשות השנייה, שהתקבל בכנסת ממש בעת כתיבת שורות אלה, רשאית המועצה להעניק תקופת זיכיון שלישית ובתנאים שתקבע. נקודת זמן זו, יוצרת חלון הזדמנויות לביצוע שינויים במפת התקשורת הרדיופונית, בהתאם להתפתחויות ולניסיון שנצבר בתחום מאז החלו שידורי הרדיו האזורי. לכן, השנה, אנו חייבים לערוך חשבון נפש:

הרדיו האזורי - לאן?

בתום 6 שנים מתחילת פעילותן של תחנות הרדיו האזורי, ניתן להצביע בבירור על הבעייתיות בפעילות הנוכחית של הרדיו האזורי במדינת ישראל. עקב גודלה ואופייה של מדינת ישראל, החוק שקבע לפחות 11 אזורי זיכיון לשידורי רדיו אזורי, יצר חלוקה מלאכותית ולא טבעית. למשל, קשה להצביע על ייחוד אמיתי של אזור זיכיון "השרון" מאזור זיכיון "גוש דן", ושל שני אזורים אלה מחלק מאזור "שפלת יהודה".

אמנם במרכז הארץ הבעיה בולטת יותר, אך היא איננה פוסחת על אזורי הפריפריה. לדוגמה, בצפון הארץ פועלות 3 תחנות רדיו אזורי: "רדיו מיקס 104.5 צפון" באזור "גליל-גולן", "רדיו קול רגע" בעמקים, ו"רדיו חיפה" בכרמל והמפרץ. ניתוח אזורים אלה מראה כי: אזור זיכיון "גליל גולן" מחבר באופן מלאכותי את רמת הגולן עם יישובי מרכז הגליל העליון ומערב הגליל. דהיינו, קשה מאוד למצוא מאפיינים המאחדים אותם בינם לבין עצמם מחד גיסא, ומאידך גיסא למצוא מאפיינים המייחדים אותם מאזורים שכנים כמו "העמקים" (אם מנטרלים את מרכיב הביטחון). יתר על כן, ניתן לומר שזיקתן של נהרייה ועכו לחיפה (הנמצאת באזור זיכיון שונה משלהן) גדולה יותר מזיקתן לקריית שמונה או למטולה, שבאזור הזיכיון שלהן.

מלאכותיות זו השפיעה על לוחות המשדרים של חלק ניכר מהתחנות. באזור המרכז הבינו התחנות (והרשות) את הצורך שבאפיון המשדרים, כדי לבדל את עצמן ולהיות כוח משיכה למאזינים. תחנות אלה גם השילו מעצמן סממנים של אזוריות, בין היתר, מתוך שאיפה להתרחבות ולארציות. "הקהילתיות" הוגדרה במונחים של קהילות תוכן, כגון: קהילה של חובבי מוסיקה ים-תיכונית ולא קהילה של אזור השפלה.

גם תחנות הנחשבות לפריפריאליות, שלכאורה אין להן סיבה לאפיין את שידוריהן, עברו תהליך אפיין כלשהו. כיום, למעשה, קשה למצוא תחנת רדיו אזורי הממשיכה לשדר בסגנון "הסופרמרקט", דהיינו: לפנות לכל הקהלים באזור באצורה שווה. ריבוי המאזינים בדרכים וריבוי תחנות פיראטיות אף החריף את הצורך להתאפיין.

הליך אפיין השידורים אינו ייחודי לרדיו האזורי. התופעה קיימת גם ברשתות הממלכתיות - הארציות, וגם בערוצי הטלוויזיה למיניהם.

היעדר הצדקה ל-11 אזורי זיכיון אינו רק מסיבות תכניות, אלא גם **מאילוצים הנדסיים**, שהרי התיחום הגיאוגרפי שנקבע אינו עומד במבחן האלקטרו-מגנטיות של התפשטות הגלים, וכן **מאילוצים כלכליים** - המציאות מוכיחה, כי בתנאי התחרות הבלתי הוגנת, קשה לתחנות האזוריות לפרנס את עצמן בכבוד ולהוציא את פרנסתן מתוך אזור הזיכיון.

בניסיון להתגבר על המכשולים המתוארים לעיל, מנסות התחנות האזוריות למצוא דרכים שיאפשרו להן לשרוד, כגון: ריבוי סינדיקציות; הישענות תחנות "חלשות" על תחנות "חזקות" מבחינת הניהול; מיזוגים ורכישות וכיו"ב. דרכים אלה, מעבר לכך שהן עשויות להצביע על קיומן של בעיות, מאלצות את הרשות כרגולטור להתמודד עם בעיות חדשות, דוגמת ניסיון להבטיח לוחות תכניות נפרדים, למנוע מאבקים על טריטוריות וגלישות הדדיות לאזורים שכנים, התמודדות עם סוגיית הבעלות הצולבת ועוד.

האם המסקנה מכל האמור לעיל היא שכלל אין צורך ברדיו שאיננו ארצי? - התשובה היא לא באלף רבתי. בין יתר מעלותיו של רדיו אזורי/מקומי ניתן למנות את העמקת הפלורליזם התקשורתי, הרחבת הנגישות לתקשורת ו"הזכות לתקשר" של הציבור, זמינותו לקהלים שונים ומתן ביטוי לצרכים ולנושאים שאינם זוכים לביטוי בכלי התקשורת הארציים. תחנת "קול הים האדום" היא המחשה טובה לענייננו, אך איננה היחידה. מדובר בתחנה שמציעה מוצר קרוב מאוד לחזון של רדיו אזורי, מבחינת הפנייה למגוון קהלים והאטרקטיביות של שידוריה. אלא, שהיא הנותנת: "סוד" הצלחתה של התחנה הוא באזור הזיכיון שנקבע לה, אזור המשקף קהילה אמיתית ומובדלת ומאפשר לגבש לוח תכניות שיקלע לטעם הרוב. תחנה זו, בעצם, היא תחנת רדיו מקומית יותר מאשר אזורית.

כפועל יוצא מהאמור לעיל, יש הכרח למצוא מנגנון חדש, שיבטיח את קיומן של תחנות רדיו מצליחות ויספק את צרכי המאזינים. ניסיונות לתקן את המצב הקיים באמצעות הנוסחאות הקיימות, עלול ליצור מנגנון המורכב מטלאי על טלאי, שבסופו לא יספק מענה אמתי ומלא.

המסקנה המתבקשת מהניסיון הנצבר, היא שיש לשנות את יישומו הנוכחי של רעיון הרדיו האזורי. למשל, יש ליצור מנגנון של תחנות רדיו משני סוגים:

- א. **ארציות-מאופיינות** - לפי סוגי מוסיקה; תחנת דיבורים Talk Radio; שידורים בשפות זרות; שידורים לקהל יעד דתי או קהלים אחרים, שיימצא כי הם בעלי צרכים מיוחדים.
- ב. **מקומיות-קהילתיות** - הכוונה לתחנות קטנות, בעלות טווח שידור מצומצם ועוצמת משדרים נמוכה, שיפנו לקהלי יעד קטנים ומובדלים. אזורים כאלה יכולים להיות ערים למשל, תחנת רדיו מקומית באשקלון, אזורים גיאוגרפיים ייחודיים דוגמת אזור המלונות בים המלח, או קהילות קטנות דוגמת יישובי גוש שגב.

מנגנון כזה דורש שינויי חקיקה, לא רק לתחנות שבפיקוח הרשות, אלא גם לתחנות הממלכתיות-הארציות: אפיון שידוריהן, הפרטת חלק מהן, אבחנה ברורה באשר למקורות הכנסתן והבדלתן מהתחנות המסחריות, האחדת כללי האתיקה שיחולו על כלל תחנות הרדיו, וכדומה. כמו כן יש לפעול למיגור התופעה הפיראטית.

במקביל, יש לבחון מיסודה את מפת התדרים, כדי ליצור חלוקה מחודשת של התדרים במדינה. וכן יש לקדם את השידורים הדיגיטליים ברדיו (DAB), בעיקר בתחנות הארציות ובכך להתגבר על מגבלת התדרים. כחלק מהתהליך המוצע, יש להתאים את הדרישות הכלכליות לסוג התחנה, כאשר הדרישות מהתחנות המקומיות תהיינה מצומצמות ביותר מכל הבחינות: היקף השידור וההשקעה בתכניות, רמת כוח האדם הנדרש, האיתנות הפיננסית, התשלומים החלים על התחנה, התקנים והדרישות ההנדסיים. תחנות קטנות מסוג זה יידרשו להשקעה כספית בשיעור שיבטיח יכולת קיום.

מצבת זכייני הרדיו האזורי

התחנה	אזור	תדר	תחילת תקופת זיכיון שנייה	מנהל/תחנה
רדיו מקס 104.5 צפון	גליל גולן	104.5 FM 101.5 FM	13.6.01	דני נישלים
רדיו קול רגע	עמקים	96 FM 91.5 FM	1.9.00	חיים הכט
רדיו חיפה	הכרמל והמפרץ	107.5 FM	1.9.99	דני נישלים
רדיו אמצע הדרך	עמק חפר	90 FM	1.9.00	אהרון אורגד
רדיוס	השרון	100 FM	1.9.99	דוד בן-בסט
רדיו 99 fm bu	השרון	99 FM	9.11.00	חנה גרטלר
קול חי	גוש-דן (דתי)	93 FM	5.11.00	ראובן בסכס
רדיו ללא הפסקה	גוש-דן	103 FM	18.10.99	עידו מור
פפסי מיזיק 102 fm רדיו תל אביב	גוש-דן	102 FM	1.9.00	יהלומה לוי
רדיו fm 91 לב המדינה	שפלת-יהודה	91 FM *89.1 FM	14.1.01	דוד בן-בסט
רדיו ירושלים	ירושלים רבתי	101 FM 89.5 FM	1.9.99	משה זיגדון
רדיו דרום	נגב	97 FM 96 FM	20.12.99	דוד יוסוב
קול הים האדום	אילת	102 FM 101.1 FM	1.9.99	גיא מרקמן

* בין השעות 8:00-18:00 מתפצלים שידורי "רדיו FM 91 לב המדינה" באופן שבתדר זה משודרות תכניות בשפה הרוסית תחת השם "רדיו פירבוייה", לתושבי אשדוד וסביבותיה.

נושאים מיוחדים שבהם עסק תחום רדיו בשנה זו

עיקר מאמצינו הופנו השנה לשינויי חקיקה ולהסדרה של שידורים רדיופוניים. יזמנו ופעלנו לקידום של חלק מהנושאים, ובאחרים תרמנו מהידע ומהניסיון שנצבר ברשות.

ניתן לחלק את פעילותינו בתחום זה לשניים: "חקיקה ומדיניות בעניין הסדרת הפעילות של זכייני הרדיו האזורי", ו"חקיקה בעניין הסדרת השידורים הרדיופוניים".

חקיקה ומדיניות בעניין הסדרת הפעילות של זכייני הרדיו האזורי

1. **הצעה לתיקון חוק הרשות השנייה, התש"ן 1990** - אשר הוגשה על ידי חברי הכנסת נחום לנגנטל ומיכאל קליינר. הצעת החוק נבעה מההכרה, כי פעילותן של התחנות האזוריות נפגעת עקב חקיקה, שכתוצאה ממנה נוצרו תנאי תחרות בלתי שוויוניים. הרשות השנייה סייעה לגיבוש הצעת החוק, שנועדה לתקן חלק מהעוולות שעמן התמודד הרדיו האזורי. התיקונים מתמקדים בנושאים האלה: הענקת תקופת זיכיון נוספת (שלישית), בתנאים מסויימים, כדי לאפשר לפחות החזר השקעות; צמצום המגבלות על בעלויות צולבות, כדי לאפשר לגורמים משמעותיים במשק להחזיק בבעלות ברדיו האזורי בלי לאבד באופן גורף בעלות במדיה אחרים; צמצום המגבלות של ריכוז שליטה על תחנות רדיו אזורי, כדי לאפשר לתפעלן ביעילות ובכדאיות כלכלית; הסדרת שידורי חדשות ארציות ברדיו האזורי; הקלות בעניין פרסום ומכירת זמן פרסום.

בעת כתיבת שורות אלה התקבלה הצעת החוק על ידי הכנסת, אולם לאחר צמצום ניכר בהצעה המקורית שתוארה לעיל. מבחינת התחנות האזוריות, חלה פריצת דרך בפעילותן רק באפשרות לקבל תקופת זיכיון שלישית.

2. **הקלות בתשלומי בעל הזיכיון לשידורי רדיו** - דמי הזיכיון, ששילמו כל תחנות הרדיו האזורי לרשות, הופחתו בכמחצית. ההפחתה לכל תחנה הייתה פרוגרסיבית בהתאם לאזור הזיכיון. ההפחתה הגבוהה ביותר בוצעה לתחנות הפריפריאליות והיעודיות.

שיעור התמלוגים שתשלמנה התחנות לאוצר, יהיה 4% מההכנסות, במקום שיעור מדורג על פי גובה ההכנסות, שנוע בעבר בין 4%-8%.

השינויים חלו רטרואקטיבית מ-1.1.01 ומשמעותם, כי תחנות שהכנסתן נמוכה נהנות מהפחתה ניכרת בדמי הזיכיון, ותחנות שהכנסתן גבוהה נהנות מהפחתה בדמי התמלוגים.

3. **הצעה לתיקון חוק הרשות השנייה לעניין זכויות יוצרים** - אקו"ם ביקשה להניע את חברי הכנסת שיזמו את הצעת חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו (תיקון - העברת בעלויות בזיכיון ושת"פ בשידורי הרדיו) התש"ס - 2000, להתנות את הארכת תקופת הזיכיונות לשידורי רדיו אזורי בהסדר מתאים לעניין תשלומים לאקו"ם. דהיינו, הכנסת סעיף בחוק הרשות השנייה המטיל סנקציות על זכייניה, אשר אינם משלמים תמלוגים על פי חוק זכויות היוצרים. אין לרשות ספק בדבר המחויבות לשמירה על חוק זכויות היוצרים, והיא אף מצפה מזכייניה לעשות כן. אולם, הרשות סוברת שהפתרון אינו צריך להיות בתיקוני חקיקה המוכנסים לתוך חוק הרשות השנייה.

ענייני אקו"ם מוסדרים על פי חוק, אשר תיקון לו נמצא על שולחנה של ועדת הכלכלה, ומהותו האופן שבו משפט מיוחדים הוסמכו לטפל בנושא תמלוגים, והוקנו להם סמכויות נרחבות (חוק לתיקון דיני זכויות יוצרים ומבצעים (שיפוט בענייני תמלוגים) התשס"א-2000). מכאן, אם הופרו זכויות יוצרים, הדרך הנכונה לטיפול בנושא על ידי אקו"ם, היא ישירות בינה לבין כל זכייין וזכייין, בהליך ובכלים העומדים לרשות אקו"ם על פי אותו חוק. אם אין החקיקה בנושא מספקת, הרי שיש לשנות את החוק המתאים ולא את חוק הרשות השנייה.

4. **פיצול שידורים** - מתוך ההכרה שקהל היעד באזור זיכיון כלשהו איננו הומוגני, ועקב מגבלת תדרים, המונעת מהרשות לפרסם מכרזים נוספים, החליטה מועצת הרשות לאפשר לתחנות המשדרות ביותר מתדר אחד, לפצל את שידוריהן באופן מוגבל, בחלק משעות היום ולשדר תכנים שונים בכל אחד מהתדרים. רדיו 91FM-לב המדינה ניצל אפשרות זו, ומנובמבר 2001 החל לשדר כ-10 שעות ביממה בשפה הרוסית לתושבי אשדוד וסביבותיה וליושבים שבהם קיים מספר לא מבוטל של תושבים דוברי רוסית. בשעות אלה לא ניתן לשמוע בתדר 89.1FM את שידורי התחנה בעברית. תוצאות הסקר (ראה בפרק סקרי האזנה), שבוצע חודשיים לאחר שעלתה התחנה לאוויר מעידים, כי אכן הפיצול משרת את מטרתו.

חקיקה בעניין הסדרת השידורים הרדיופוניים

1. **הצעת חוק לשידורים תורניים** - אשר הוגשה על ידי חברי הכנסת פרץ, אזולאי, חוגי וכץ. עניינה של הצעה זו בהקמת רשות נוספת, אשר תעסוק בהענקת זיכיונות לשידורי רדיו למגזר הדתי-חרדי. בין יתר הנושאים הבעייתיים בהצעה, נמנה: מימון

השידורים באמצעים מסחריים (מכירת זמן שידור) ושאינם מסחריים (תרומות); אין החלה של דמי זיכיון ושל תמלוגים; אין הוראות לעניין בעלויות צולבות וריכוז שליטה; הפיקוח הוא של גופים פוליטיים (משרד הדתות) ולא גופים בלתי תלויים; חוסרים בהסדרת התכניות והפרסומות; תקופת זיכיון בת 10 שנים; מתן מענק ממשלתי להקמה. הרשות התנגדה להצעת חוק זו, משום שהיא פוגעת בעקרון השוויון והאחידות במתן הזיכיונות; גורמת להקצאה נוספת של תדרים בטרם שופרו תדריהן הפגועים של התחנות האזוריות; פוגעת בסמכותה של הרשות השנייה כגוף שמוקנה לו בחוק הסדרת ערוצים מסחריים; ובכך שהקמת רשות שלישית היא נטל ציבורי מיותר לחלוטין.

2. **הצעת חוק לאיסור פרסום והשמעה של שידורים פיראטיים** - אשר הוגשה על ידי ח"כ יוסף פריצקי. עניינה של הצעה זו להטיל עונש של שישה חודשי מאסר או קנס של 500,000 ש"ח על המוסרים, במישרין או בעקיפין, תשדיר פרסומת לתחנת רדיו או טלוויזיה, הפועלים בניגוד להוראות כל דין. דהיינו, מטרת הצעה זו לייבש את מקורות ההכנסה של התחנות הפיראטיות. יש לציין, כי הרשות השנייה מברכת על הצעה זו, ואף סיפקה מידע מתאים לקידומה.

3. **שידורי תעמולה בתחנות הפיראטיות בתקופה הבחירות לכנסת ה-16 ולראשות הממשלה** - לבקשתה של עמותת "קשב" ניתן צו מניעה נגד התחנות הפיראטיות של ש"ס, המורה לתחנות אלה להימנע משידורים, שיש בהם תעמולת בחירות. בו זמנית הגישה ש"ס בקשה, כי צו זה יחול גם על בעלי הזיכיונות בערוץ 2 ועל רשות השידור. הרשות השנייה הופיעה כמשיבה בבקשה זו. בשורות אלה איננו מבקשים להביא את עמדתה העניינית (נגד, כמובן) של הרשות, אלא לציין את האבסורד בעצם קיומו של דיון בנושא "האם מותרים שידורי תעמולה בתחנות הפיראטיות", כאשר מלכתחילה קיומן של תחנות אלה, וממילא שידוריהן, מנוגדים לחוק. בדרך פרדוקסלית, על ידי הדיון בפני יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, כמו הוצבו התחנות הפיראטיות במעמד של הגופים הציבוריים והמסחריים המקיימים שידורים חוקיים.

(נושאים משפטיים נוספים בתחום הרדיו, ראה בפרק הפעילות המשפטית)

נושאים נוספים, שבהם עסק תחום הרדיו האזורי בשנה זו

מחיקת חובותיהן של התחנות האזוריות בגין דמי תדרים:

זה זמן רב תחנות הרדיו האזורי אינן משלמות דמי תדרים, מהנימוקים האלה:

1. איכות ירודה של תדרים, כתוצאה מהפרעות הנגרמות לתחנות הרדיו האזורי, מסיבות שונות, כגון: מהתחנות המשדרות מחוץ לגבולות המדינה ונקלטות בישראל, מתחנות פיראטיות ולעיתים אף מתחנות חוקיות אחרות. תדרים בלתי נקיים גורמים להקטנת שיעור המאזינים, וממילא לפגיעה בהכנסות התחנה. תפקידו של משרד התקשורת, האחראי על התדרים ועל גביית דמי התדרים, לנקות את השמיים מהתחנות הפיראטיות, בסיוע הגורמים המתאימים (משטרת ישראל, פרקליטות המדינה, וכדו').

2. לטענת התחנות האזוריות, הן נושאות מלכתחילה נטל כלכלי בלתי סביר (דמי זיכיון, תמלוגים, אגרות ותשלומים אחרים, לרבות דמי תדר), שאינו קיים אצל תחנות רדיו אחרות, חוקיות ובלתי חוקיות.

3. לטענת התחנות האזוריות, גם אם תחנות הרדיו הארציות משלמות סכום זהה לזה שמשלמות התחנות האזוריות, בגין שידור בתדר בעוצמה זהה, הרי הן יכולות להשתמש באותו תדר באזורים השונים, אולם משלמות כאילו תדר אחד עומד לרשותן. התחנות האזוריות משלמות בעד כל הפעלה של תדר כלשהו, גם אם מדובר באותו תדר (למעט רדיו דרום).

עמדתה של הרשות היא כי יש להסדיר את השוק הרדיופוני, כדי שיתנהל בתנאי תחרות הוגנים. בנושא זה התקיימו מספר דיונים עם גורמים שונים במשרד האוצר ובמשרד התקשורת, ולמרות המלצתו של שר התקשורת דאז מר בן-אליעזר למחיקת החובות - טרם נעשה דבר בנושא.

תקופת זיכיון שנייה ל"רדיו מיקס 104.5 צפון":

בשנה זו מלאו ארבע שנים לעלייתה לאוויר של התחנה. התחנה עלתה לאוויר אחרונה מ-14 תחנות הרדיו האזורי, כתוצאה מעיכוב בהליכים משפטיים. ככל בעל זיכיון שחפץ בהארכת הזיכיון לתקופת נוספת, הגישה התחנה לרשות בקשה לתקופת זיכיון נוספת. הבקשה כללה את הסעיפים האלה: סיכום פעולות התחנה בתקופת הזיכיון הראשונה, פירוט עמידתה בתנאי הזיכיון והצעותיה לשיפורים בתקופת הזיכיון הבאה. תחום הרדיו הגיש למועצה דוח מקיף, אודות ביצועי הזכיון ועמידתו בתנאי הזיכיון בתחום התכני. יצוין, כי בתקופת הזיכיון הראשונה חלו שינויים בבעלות התחנה (כניסת רדיו ללא הפסקה) ובניהולה. תחנה זו הייתה הראשונה ליישם את האפשרות של ניהול אחד של שתי תחנות (רדיו חיפה) תוך שילוב מערכות (כמו מערכת החדשות והמערך הטכני). השילוב והסיוע של תחנות אזוריות מבוססות לתחנה פריפריאלית הוכיח את עצמו שכן הביא להתייעלותה ולהתחזקותה של תחנה זו.

מועצת הרשות דנה בבקשתה של התחנה והחליטה להיעתר לבקשה.

בחירת הגוף המבצע סקרי האזנה בעבור הרשות:

לאחר שלא הצלחנו ליצור שיטת סקרי האזנה שתהיה מקובלת על כל הגופים במשק הצורכים סקרים אלה (משרדים, מפרסמים, פרסומאים), החליטה הרשות לקיים מכרז סגור לביצוע סקרי האזנה עבורה. המכרז התקיים בין 4 חברות, ולאחר הליך הבהרות ודיונים, החליטה הרשות לבחור בחברת מדגם.

נושאים שהטיפול בהם נמשך משנת 2000

מערכת חדשות ארציות לרדיו האזורי:

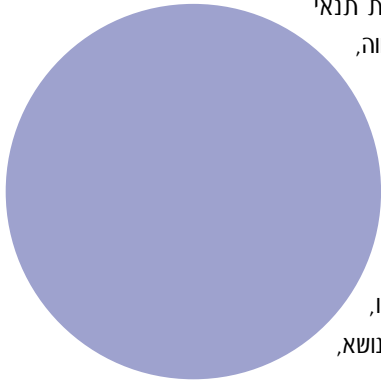
לצערנו הרב, על אף שמועצת הרשות הסדירה כללים התומכים בפעילות זו, ולמרות הסיוע במגעים מול גורמים שונים להקמתה של מערכת כזו - גם בשנה זו, טרם הקימו התחנות האזוריות את המערכת. הדבר תמוה ביותר, כיוון שהחלופה העומדת בפניהן היא להמשיך ולשדר את מהדורות החדשות של מתחריהן, כלומר של "קול ישראל" ו"גלי צה"ל".

מכרז לשידורי רדיו בשפה הערבית:

בדצמבר 2000 פרסמה הרשות מכרז לשידורי רדיו אזורי בערבית, לאחר שהסתיימה תקופת הזיכיון של "רדיו 2000" ולא הוענקה לו תקופת שידורים נוספת. המועד האחרון להגשת ההצעות למכרז היה בתחילת שנת 2001. למרות ההקלות שכללה הרשות במכרז ולמרות חשיבותה וחיוניותה של תחנה כזו, נסגר המכרז בלי שהוגשו הצעות. הרשות מתכננת לפרסם מכרז נוסף במשך שנת 2002, לאחר שתפעל להקלות נוספות ותקיים מערך הסברה למהותו של המכרז ולתנאיו.

מכרז לשידורי רדיו דתי באזור מורחב:

לאור הוראת בג"ץ, כי הרשות תשקול מחדש את החלטתה בדבר הרחבת אזור הזיכיון של "רדיו קול-חי" ללא מכרז, החליטה מועצת הרשות לבטל את החלטתה ולפרסם מכרז לשידורי רדיו דתי באזור זיכיון חדש, "אזור המרכז", המשתרע ממבואות נתניה בצפון ועד לאזור יבנה בדרומו. זאת כדי לתת מענה לקהל מאזינים המתגוררים מחוץ

לאזור גוש-דן. במשך השנה גיבשה הרשות את גבולות האזור הנדרש ואת תנאי המכרז, ופעלה עם משרד התקשורת להקצאת תדרים מתאימים. הרשות מקווה, כי בראשית 2002 יפורסם מכרז מתאים.

ליווי הליכים משפטיים נגד תחנות רדיו פיראטיות:

בעיקר בדרך של "מתן תעודת עובד הציבור" על ידי סמנכ"ל לענייני רדיו, במשפטים שנוהלו נגד מקימי תחנות פיראטיות ומפעיליהן. כמו כן במתן מידע בנושא, כחלק מהכנת כתבי האישום וההדיינות בבתי המשפט.

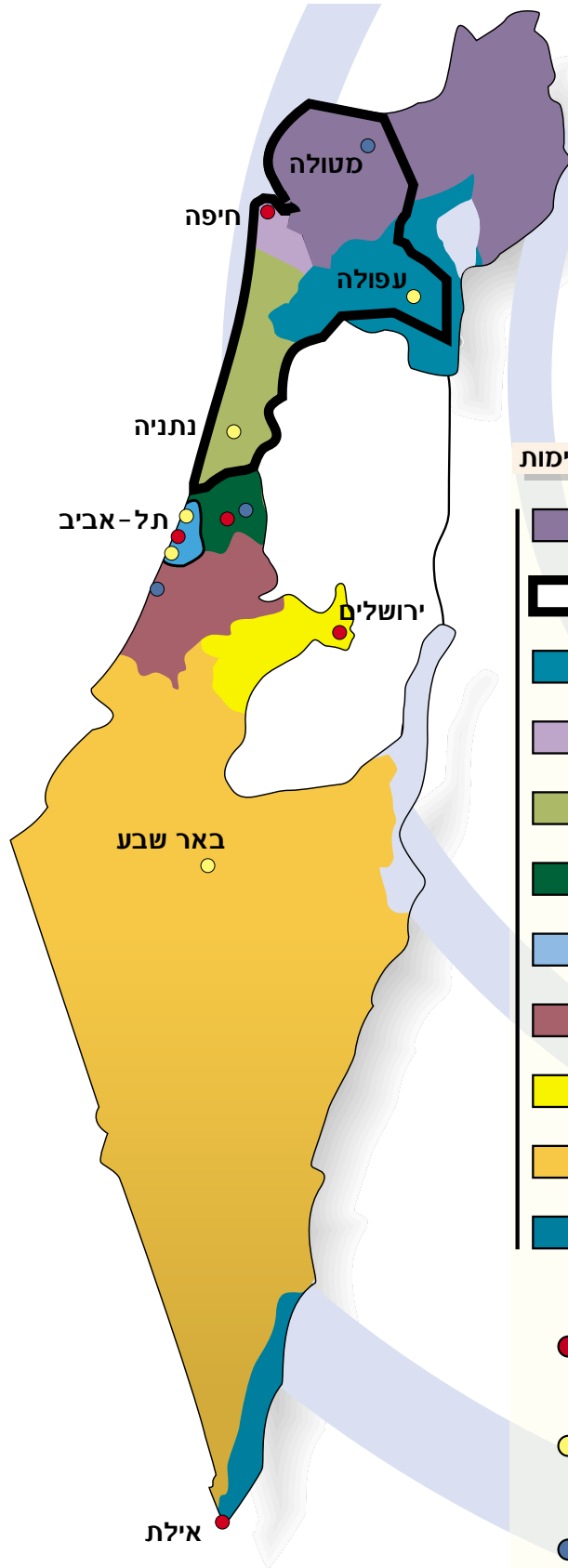
השנה מלאו שלוש (!) שנים, בלי שניתן פסק דין, לעתירה נגד חוקיות הסעיף בחוק הבזק שבחוק ההסדרים של שנת 1998, שלפיו ייראו תחנות (פיראטיות), ששידרו חמש שנים ומעלה ונקלטו במרבית שטחי ישראל, כמי שקיבלו זיכיון לפי חוק הרשות השנייה ורישיון לפי חוק הבזק ופקודת הטלגרף האלחוטי. על אף הזמן שחלף ממועד הגשת העתירה, טרם ניתן פסק דין בנושא כה חשוב למדינה דמוקרטית, ובוודאי לתחנות הרדיו האזורי.

השנה גם מלאו **שלוש שנים** להליכים (שטרם הסתיימו) בבימ"ש השלום נגד פעילותו של "ערוץ 7". התוצאה, הן "ערוץ 7" והן תחנות פיראטיות רבות ממשיכות לשדר, כמעט באין מפריע.

אזורי הזיכיון לשידורי רדיו

מס' תחנות קיימות		מס' אזור	
1	הגליל והגולן	1	
0	הצפון	2	
1	העמקים	3	
1	הכרמל והמפרץ	4	
1	עמק חפר	5	
2	השרון	6	
3	גוש דן	7	
1	שפלת יהודה	8	
1	ירושלים רבתי	9	
1	הנגב	10	
1	אילת וחבל אילות	11	

● תחנות רדיו שהחלו לשדר בשנת 1995

● תחנות רדיו שהחלו לשדר בשנת 1996

● תחנות רדיו שהחלו לשדר בשנת 1997

הפיקוח על ביצועי הזכיינים

שיטת הפיקוח

בשנת 2001 השלים תחום רדיו את הטמעתה של שיטת הבקרה החדשה, כאחד הנדבכים המרכזיים של הרפורמה ברדיו האזורי. רוב עבודת הפיקוח נסמכה על תלונות שהתקבלו ברשות ועל בקרה בדיעבד של ביצועי התחנות.

המשמעות המרכזית של שיטת הפיקוח החדשה היא הקשבה לציבור, קרי: ניסיון למקד את הפעילות בנושאים שהציבור הרחב חש נפגע מהם ומוצא לנכון להתלונן עליהם לפני הרשות. הרשות עודדה את הציבור לפנות אליה. לקראת סוף השנה השיקה הרשות את אתר האינטרנט החדש שלה, שפתח ערוץ עדכני ומהיר לקבלת משוב מן הציבור.

במקביל להתמקדות בפניות הציבור, חל צמצום נוסף של עבודת הפיקוח מראש. נפסקה הבדיקה המדגמית של לוחות שידורים יומיים והופחתה מידת ההאזנות היזומות לשידורי התחנות. האזנות יזומות בוצעו רק לצורך בדיקת ביצוען של נטילות זמני פרסום שהושטו על התחנות, ולצורך מעקב אחר תכניות מועדות, שנרשם בהן מספר רב יחסית של הפרות או תלונות.

ביטוי לאופי הפעילות ניתן למצוא בהיקף שעות הפיקוח: בשנה זו בוצעו 190 שעות פיקוח לכל תחנות הרדיו האזורי, לעומת 606 שעות בשנת 2000, וכ-1,828 שעות בשנת 1999. לנתון זה מתווספות עוד כ-78 שעות האזנה מיוחדות לשידורים ברוסית, ששידורה תחנת "לב המדינה" בתדר FM 89.1, בחודשים אוקטובר-דצמבר 2000, בפיצול שידורים חלקי שאושר לה. כנהוג במקרים של שידורים חדשים, מלווה הרשות את השידור בחודשים הראשונים לצורך בחינה מקרוב והפקת לקחים יחד עם בעל הזיכיון. במקרה של השידורים ברוסית, ליווי השידורים על ידי הרשות היה גם משום שהרשות ייחסה להם חשיבות מיוחדת כשירות ראשון מסוגו (גם אם מוגבל) למגזר באוכלוסייה, שעד כה לא קיבל מענה לצרכיו.

פיקוח על התכניות

לפי הכללים החדשים, וכפי שנעשה בשנה הקודמת, העבירו התחנות לאישור הרשות לוחות תכניות עקרוניים לכל שנת השידורים. הלוחות השנתיים הם המסמך העיקרי העובר בקרה ואישור מראש. הלוחות נבדקים במספר פרמטרים, שעיקרם: אפיון התחנה והתאמת התכניות לאפיון, שידור חדשות ומידע לציבור בתחום האפיון, קשר עם הציבור ומתן הזדמנות ביטוי למאזינים, היקף השידורים בשיתוף פעולה עם תחנות אחרות (סינדיקציה), והערכה כללית. כמו כן, נבדקת עמידת הלוחות בהוראות החוק ובהנחיות של הרשות.

כל התחנות שמרו במהלך השנה על אפיון ורובן גם שמרו על יציבות בסיסית של לוח התכניות. שינויים בלוחות מבוצעים על פי שיקול דעתן של התחנות, תוך דיווח לרשות על שינויים עקרוניים שבוצעו. הרשות מתערבת רק במקרים שהיא סבורה, כי נעשה שינוי מהותי החורג מאפיונה המאושר של התחנה, המשנה באופן ניכר את לוח השידורים, או המפר את הוראות הזיכיון.

בתחום הפיקוח על התכניות, נרשמו במשך השנה הפרות של תנאי הזיכיון בשלושה תחומים: פגיעה בשם הטוב, בפרטיות ובטעם הטוב. מדובר בעיקר בתכניות של שיחות מאזינים ותכניות סאטירה. אפליה, גזענות ופגיעה בבני אדם. כל ההפרות נרשמו לתכנית אחת, שזכתה למעקב הדוק יותר מצד הרשות. הרשות המשיכה לפעול בשיתוף התחנה המסדרת, כדי לקבוע מנגנון שיפחית את היקף התופעה ועדיין יאפשר שידור תכנית בסגנון "הייד פארק רדיופוני". שידור תכנים מיניים חריגים. נושא שהעיסוק בו נמשך משנה קודמת.

פיקוח על פרסומות ושידורים הקשורים בגורם מסחרי

התחנות הן האחראיות לבדיקת הפרסומות ולאישורן לשידור. הרשות איננה מבצעת בקרה מראש על תשדירי הפרסומות או על כל שידור אחר הקשור בגורם מסחרי (חסויות, מזכים ושעשועונים מסחריים). הרשות בודקת פרסומות ושידורים מסחריים אם התקבלו בעניינם תלונות, והיא עשויה לדרוש תיקון תשדיר או הורדתו משידור, אם נמצא כי אינו עומד בכללים, וכן להחליט על טיפול בהליך הפרות. השנה בדקה הרשות 7 תשדירי פרסומת בעקבות תלונות שהופנו אליה.

הרשות מעניקה לתחנות הרדיו אפשרות להתייעצות מוקדמת וקבלת חוות דעת מקדימה לתשדירי פרסומת. בשנת 2001 הופנו לרשות 6 בקשות לחוות דעת מקדימה, כשליש מהכמות בשנה שקדמה לה (19), מחציתן פרסומות בנושאים הקשורים לבריאות (ייעוץ רפואי, עישון ואלכוהול).

מתוך 13 תשדירי פרסומת, שבהם טיפלה הרשות, בשלושה מקרים נדרש תיקון בנוסח התשדיר ואף תשדיר לא נפסל לשידור.

השנה נרשמו 10 הפרות הקשורות לשידורים מסחריים, לעומת 49 בשנה הקודמת.

תשדירי פרסומות/חסות שבהם טיפלה הרשות

* בקשה לחוות דעת מקדימה.

** טיפול בעקבות תלונת ציבור.

התשדיר	סיבת הטיפול	החלטת הרשות
* פרידום	הבטחה לגמילה מעישון.	לאחר שנתקבלו ביסוסים רפואיים מהמפרסם, נדרשו תיקונים בנוסח התשדיר: השמטת ההבטחה לגמילה והטענות בדבר היעדר מאמץ ומתח. התחנה תוודא בעזרת גורם רפואי מוסמך נתונים בעניין שיעור החזרות לעישון בעקבות הטיפול.
** שיאון	ייחוס סגולות מרפא למוצר ואי השבת כספו של מאזין שביקש לבטל רכישת המוצר (אפשרות הקיימת ברכישה טלפונית).	נתקבלו ביסוסים מהמפרסם בעניין הטענות המופיעות בתשדיר ואודות קיומם של אישורים ממשרד הבריאות. כספו של המתלונן הושב לו.
** סלקום	חשש להטעיית הציבור בעניין מחירים.	נדרש להוסיף הבהרות המציינות לאלו לקוחות ולאיזה מסלול מתייחס התשדיר.
* בירה מכבי	חשש לעידוד לצריכת אלכוהול.	כיוון שמשודר בתחנות הרדיו של קול ישראל, ממילא מההיבט הציבורי כבר אין מקום לאסור.
* מסע בחירות וירטואלי	בקשה לפרסם מחוץ למקבץ מסע בחירות של התחנה בשיתוף גורם מסחרי, המציג מועמד וירטואלי לבחירות לראשות הממשלה.	אין לשדר מחוץ למקבצי פרסומות מפאת אזכורו של גורם מסחרי.
** בורגר ראנץ	חשש לפגיעה בפרט וברגשות הציבור, כיוון שהתשדיר כלל אזכור של שגריר מקסיקו באופן העלול לפגוע בכבודו.	התשדיר ירד משידור. התחנות הנוחו, כי אם יבקשו לשדרו שוב, יש תחילה לקבל את אישור הרשות.
* סוני פלייסטיישן	חשש לפגיעה ברגשות הציבור ובעטעם הטוב, עקב שימוש בביטויים מזלזלים.	גם אם עלולה להיות פגיעה כזו, היא תהיה במשתמשים במותג בלבד ואין להניח, כי זו מטרת המפרסם. אין מניעה לשדר כפוף לבדיקה חוזרת אם תתקבלנה תלונות מהציבור.
** טלטיב - אחריות סלולרית	חשש להטעיית הציבור בעניין המחירים וסוג השירות המוצע.	בפרסומת יש משום הטעיה. נדרש תיקון התשדיר להבהרת סוג השירותים הניתנים ועלותם.
TVT*	מתן יעוץ רפואי על ידי גוף הפועל מטעם חברה מסחרית.	על פי הנמסר לרשות, מדובר בעצות כלליות בלבד ובהפניה לבתי חולים. אין מניעה לשדרו, כפוף לאישור משרד הבריאות לפעילותו של הגוף.
** גרין קארד - אור ירוק לחיים	חשש לפגיעה ברגשות הציבור עקב עידוד משתמע לירידה מהארץ.	מדובר בפעילות חוקית ואין בפרסומת משום פגיעה קשה ברגשות הציבור. התחנה ביזמתה החליטה להוריד את התשדיר בעקבות התלונה.
** איחוד סוכנות לביטוח	חשש להטעיית הציבור, כאילו השירות הניתן הוא היחיד מסוגו.	הפרסומת בנוסח שהופיע בתלונה לא שודרה בתחנות הרדיו האזורי.
** תהילים	העברת מסר השנוי במחלוקת: קריאה/עידוד לאמירת פרקי תהילים.	בעלי הזיכיון נתבקשו לשים ליבם להנחיות ולכללים בעניין פרסומות שיש בהן הטפת מסר דתי או המכוונות לתכלית הנושאת אופי דתי, לרבות בדיקת זהות הגורם המפרסם.
* חוקה בהסכמה	עיסוק בנושא השנוי במחלוקת: כינון חוקה למדינה.	מדובר בנושא שיש עליו הסכמה עקרונית רחבה בציבור, לכן אין מניעה לשדרו.

טיפול בחריגות ובהפרות שאותרו בשידורי הזכיינים

שידור שנמצא, כי אינו עומד בהוראות הזיכיון נרשם כחריגה. לפי אופי החריגה, מחליטה הרשות על המשך הטיפול בה: רישומה בסיכום החריגות, פנייה לתחנה לקבלת הסבר, דרישת תיקון מהתחנה, משלוח הנחיה או הפניית תשומת לב התחנה, טיפול בהליך הפרות.

בשנת 2001 נרשמו 63 חריגות (כולל אלה שטופלו בסופו של דבר בהליך הפרות) לעומת 82 בשנה שקדמה לה. בחלוקה הפנימית של סוגי החריגות קיימת ירידה ניכרת בחריגות בתחום הפרסומות (27 השנה, לעומת 60 בשנה הקודמת), ועלייה בכמות החריגות בתחום התכניות (16 לעומת 8) ובנושאים שונים (20 לעומת 14).

סיכום חריגות (שלא טופלו בהליך הפרות)

קול הים האדום	רדיו דרום	רדיו ירושלים	רדיו 91FM לב המדינה	רדיו קול-חי	פפסי מיז'יק רדיו תל אביב 102fm	רדיו ללא הפסקה	bug9fm	רדיוס	רדיו אמצע דרך	רדיו חיפה	רדיו קול רגע	רדיו מיקה 104.50 צפון	
1						2	1	8	1	2	2		פרסומות
						1		1					תכניות

חריגה העוברת לטיפול במסלול הפרות נרשמת כ"הפרה לכאורה", והתחנה מתבקשת להגיב עליה בתוך פרק זמן קצוב. אחת לחודש דנה ועדת ההפרות של הרשות ב"הפרות לכאורה" שנרשמו באותו חודש ומחליטה, בכל מקרה לגופו, האם התבצעה בו הפרה של תנאי הזיכיון וכיצד יש לפעול בגינה. אם נקבעה הפרה, היא נרשמת בתיק הזכיון ולעתים נלווית אליה סנקציה נוספת (התראה, נטילת זמני פרסום, השעיית ההיתר לנייד דקות פרסום), הנחיה של הרשות, או שניהם גם יחד. זכיון רשאי לבקש מהרשות עיון חוזר בהחלטותיה (הליך המתקיים בנוכחות הזכיון), וכן לערור עליה לוועדת הערר של מועצת הרשות. החלטותיה של ועדת הערר סופיות ומחייבות.

בעניין מספר ההפרות שאותרו על ידי הרשות: סה"כ 44 מקרי הפרה, לעומת 68 בשנה שקדמה לה; מתוכם נרשמו בתחום הפרסומות 10 הפרות לעומת 49 בשנת 2000, 14 הפרות נרשמו בתחום התכניות (לעומת 9 בשנת 2000), ו-20 הפרות בנושאים אחרים (לעומת 10 בשנת 2000), מתוכם 15 הפרות הקשורות באי ביצוע נטילת זמני פרסום על ידי תחנות.

סיכום הפרות בתחנות הרדיו האזורי

רדיו אזורי

הפיקוח על ביצועי הזכינים

סה"כ	קול הים האדום	רדיו דרום	רדיו ירושלים	רדיו 91 FM לב המדינה	רדיו קול-חי'	פפטי מוזיק 102.2fm ת"א	רדיו ללא הפסקה	bu 99 fm	רדיוס	רדיו אמצע הדרך	רדיו חיפה	רדיו קול רגע	רדיו מיקס 104.5 צפון	תחנה: הפרה:
------	---------------	-----------	--------------	----------------------	--------------	------------------------	----------------	----------	-------	----------------	-----------	--------------	----------------------	----------------

1. פרסומות

3									1			2		א. פרסומת אנב
3								1			1	*1		ב. שידור פרסומת מחוץ למקבץ
2								1	1					ג. חריגות בשידור חסויות
2							1	1						ד. חריגות בשידור שעשועונים

2. תכניות

5						1	3				1			א. פגיעה בשם הטוב, בפרטיות ובטעם הטוב
4							4							ב. גזענות, אפלייה ופגיעה בבני אדם
5									4		1			ג. תכנים מיניים לא הולמים

3. אחר

15				1			2	2	5	1	1	*1	2	א. אי ביצוע נטילה
2					1					1				ב. תיעוד שידורים
2							1		1					ג. שידור מחוץ לאזור הזכיין
1										1				ד. אי העברת דוחות

44				1	1	1	11	5	12	3	4	4	2	סה"כ הפרות
32				1	1		11	5	7	1	2	2	2	סה"כ אירועי ענישה
16				1		1	1	1	6	2	2	1	1	סה"כ אירועי התראה
5							2	3						סה"כ בקשות לעיון חוזר ועררים

* כיוון שהרשות קיימה הליך לבחינת המשך זכינה של התחנה, נקבע כי הפרות אלה ייכללו בנתונים שיועברו למועצה כחלק מההליך האמור. הערה: חלק מהפרות גררו יותר מאשר סוג ענישה אחד. במקרים שלא נקבע בהם נטילה, התראה או השעיית היתר הניוד, הסתפקה הרשות ברישום ההפרה בתיק הזכיין.

הטיפול בתלונות הציבור ובפניותיו

כאמור, רוב עבודת הבקרה בתחום הרדיו התבססה על תלונות ופניות שהתקבלו מהציבור, שלהן מייחסת הרשות חשיבות רבה, כיוון שהן משוב מהציבור הרחב באשר לפעילותן של תחנות הרדיו האזורי. השנה נרשמה עלייה במספר התלונות והפניות שהתקבלו בתחום רדיו: 61 תלונות ופניות שונות לעומת 45 בשנה הקודמת.

זהות המתלוננים:

ערוץ הפנייה לרשות פתוח לפני כולם - מאזינים, אישי ציבור, גופים מוסדיים, חברות מסחריות, תחנות רדיו - וכולם זוכים לטיפול שווה והוגן.

מקור התלונות:

התלונות המופנות לרשות מנותבות לשני גורמים מרכזיים:

1. לנציב תלונות הציבור ברשות השנייה - המטפל בתלונות שהגיעו אליו ישירות. תלונות אלה (מסומנות בטבלה שבהמשך ב-*) הן כשליש מסך התלונות שבהן טיפל התחום בשנה זו.
2. לדוברת הרשות - המרכזת את שאר התלונות והפניות המתקבלות אצל כלל הגורמים ברשות.

התלונות הנוגעות לשידורי הרדיו האזורי מופנות לתחום רדיו לשם קבלת חוות דעתו המקצועית ולטיפולו ככל שנדרש.

סוג התלונות:

בעיקר תלונות בעניין תוכן מסוים בשידור ולעמידתו בתנאי הזיכיון, ותלונות שעניינן קליטה ושידורים כלליים. השנה התקבלו 50 תלונות כאלה. כמו כן, התקבלו 11 פניות ובקשות שונות, שאינן עוסקות בתוכן מסוים בשידור. פניות אלה רוכזו בטבלה נפרדת.

בדיקת התלונות והטיפול בהן:

כל תלונה, המתקבלת בתחום, עוברת הליך בדיקה לפי אופיה. הליך הבדיקה כולל: האזנה לשידור נשוא התלונה; קבלת תגובה מהתחנה המשדרת; בירור משלים, ככל שנדרש, עם המתלונן ועם מקורות נוספים; בחינת האירוע ועמידתו בהוראות החוק, בכללי הרשות והוראותיה, באמור במדריך האתיקה של הרשות ובתנאי הזיכיון; גיבוש מסקנה והמלצות.

במקרים שבהם מצא התחום, כי הופרו לכאורה הוראות הזיכיון ויש ממש בתלונה, הוא מחליט בהתאם לנסיבות העניין על דרך הטיפול במקרה. חלק מהמקרים עובר לטיפול בהליך של הפרות, חלקם מוביל למשלוח הנחיות והוראות לתחנה, ובחלק מהמקרים מועדפת דרך של הידברות ודו-שיח עם התחנה. בכל המקרים, הרשות או הנציב מודיעים למתלונן את תוצאות הבירור והפעילות שנקטה.

ייתכנו מקרים, שבהם תחום הרדיו מגיע למסקנות שונות מאלו של הנציב בבירור תלונה. הטבלה שלהלן מציגה את מסקנות התחום ודרכי הטיפול שנקט, למעט במקרים שצוין אחרת.

נושאי התלונות:

מתוך 50 תלונות בעניין תוכן מסוים בשידור, למעלה ממחצית (32) עסקו בנושאים הקשורים לתכניות (לעומת 25 בשנה הקודמת), 12 תלונות עסקו בתחום הפרסומות (לעומת 3 בשנה הקודמת) ו-6 תלונות עסקו בתחומים של קליטה ושידורים (לעומת 3 בשנה הקודמת).

ניתוח נושאי התלונות:

הנושאים המרכזיים שבלטו בתלונות הציבור:

1. **פגיעה בשם הטוב ובטעם הטוב** - תלונות על פגיעה בשם הטוב של נבחר ציבור, כפי שבאה לידי ביטוי בהתבטאויות בוטות של מאזינים ושדרנים. בכך ניתן אולי למצוא הד להקצנה בתרבות הדיון הציבורי. כמו כן התקבלו תלונות על פגיעה בשם הטוב של אנשים ומניעת זכות תגובה מהם.
2. **פגיעה ברגשות הציבור** - תלונות על פגיעה ברגשותיהן של קבוצות באוכלוסייה בנושאים כמו: היחס לשואה, ההתייחסות לנשים. כן יצוין, כי הרשות נדרשה בשנה החולפת לתופעה של משחקי רדיו שהציעו כפרס ניתוחים או פעולות כירורגיות בגוף האדם (ובעיקר ניתוחים פלסטיים בגוף האישה). הרשות מצאה פסול בהענקת פרסים אלה, הן מהטעם שמדובר בהליך רפואי, והן מהטעם של פגיעה ברגשותיה של אוכלוסיית הנשים וזילות תדמית האישה.
3. **הוגנות ויחס למאזין** - תלונות של מאזינים על בוטות ויחס לא הוגן כלפיהם מצד שדרנים וצוותי הפקה; תלונות שעסקו בפגיעה בפרטיותם של מאזינים ובחשיפת פרטים אישיים שלא בהסכמתם. הרשות רואה בחומרה תופעה זו, המצביעה על מקרים של שימוש לא ראוי בבמה הרדיופונית למטרות פסולות. מה גם, שהמאזין הוא המשאב החשוב ביותר של תחנת רדיו ויש לטפח אותו ולהקפיד בכבודו.
4. **אחריות ציבורית** - בעיקר בקשר לתכניות הייעוץ והמיסטיקה, המשודרות בתחנות שונות והזכות לפופולאריות רבה. מדובר בעניין מורכב, שיש למצוא בו את האיזון העדין בין השירות לציבור (המבקש לצרוך תכניות מעין אלה ומוצא בהן מפלט למצוקותיו), לבין האחריות הציבורית והחברתית של התחנה למניעת פגיעה בשלומם ובבריאותם של מאזינים. הרשות הנחתה, כי בתכניות אלה ייאמר במפורש, כי אין הן תחליף לטיפול מקצועי. כן מקיימת הרשות דו-שיח שוטף עם התחנות בנושאים של אחריותן כגוף משדר.
5. **עיסוק חריג במין** - הטיפול בנושא זה נמשך מהשנה שעברה. לקראת סוף השנה הנסקרת, אנו מטרשמים, כי קיימת מגמה של התמתנות בבוטות ובעיסוק חריג במין.
6. **אמת בפרסום** - בתחום התלונות על פרסומות בלט נושא זה. להבדיל מהנושאים שנסקרו לעיל, רוב התלונות בקטגוריה זו הן של חברות מסחריות מתחרות. ככלל, נמנעת הרשות מהתערבות ביריבויות המסחריות ומתמקדת בבדיקת נכונות הפרטים העובדתיים, ככל שביכולתה להכריע בנושא.

תוצאות הטיפול בתלונות:

הטבלה להלן מרכזת את הנתונים בעניין 50 התלונות הנוגעות לתוכן מסוים בשידור, לקליטה ולשידורים כלליים.

קטגוריה	סה"כ	אחוזים
תלונות שנמצאו מוצדקות	19	38%
תלונות שנמצאו לא מוצדקות	30	60%
תלונות שלא הוכרעו מחוסר מידע	1	2%
סה"כ	50	100%

בעניין 11 הפניות הנוספות: 5 מתוכן היו תלונות שנמצאו כולן בלתי מוצדקות, ו-6 בקשות שונות שהרשות נענתה ל-2 מהן ואילו בעניין 4 הנתרות היה הדבר תלוי בגורם חיצוני.

תלונות ציבור

* תלונות שהופנו לתחום רדיו על ידי נציב תלונות הציבור ברשות.

תלונות בנושא תכניות

הנושא	התחנה	פרטי התלונה	דרך הטיפול ומסקנת הרשות	ביצוע
פגיעה בשם הטוב ובטעם הטוב	רדיו אמצע הדרך	היעדר אובייקטיביות של המגיש ומניעת זכות התגובה ממשנתף בשיחה, שהתנהלה ביומן החדשות בנושא השימוש בתמונת "הצנחנים בכותל", שהודפסה על הזמנה למסיבת הומוסקסואלים. המתלונן גם ביקש מהרשות את קלטת התכנית.*	הרשות מצאה, כי בשיחה, ששודרה בשידור חי, התנהל ויכוח רדיופוני תקין בין שני המרואיינים ולכל צד ניתנה האפשרות להביע את דעתו. בקשה לקבלת קלטת התכנית צריכה להיעשות ישירות אל התחנה, שהיא הבעלים החוקיים של החומר. שהיא משדרת.	-----
	רדיו אמצע הדרך	התנהגות בלתי הולמת של התחנה והמגיש ובה הכפשה והשמצה, החורגים מביקורת מקובלת ולגיטימית, בכל הקשור לסיקור קבוצת הכדורגל מכבי מ"ב נתניה, ומסירת ידיעה לא נכונה על התפטרותו של נשיא המועדון בתכנת הספורט "הדקה התשעים".	מבדיקה שערכה הרשות נמצא, כי משדרי הספורט של התחנה עסקו באופן נרחב בסיקור המתרחש בקבוצה. בעצם הסיקור עצמו פעלה התחנה על פי עקרונות חופש הביטוי וזכות הציבור לדעת, כמתחייב מכללי האתיקה. גם בעניין ההודעה בדבר כוונת התפטרות של נשיא הקבוצה, ניתנה לו זכות התגובה, זכות שהוא בחר לא לממש. באשר לצורת הביטוי של מגיש התכנית: לא נמצאה עדות לכך, שהביקורת חרגה מגבולות לגיטימים או מהטעם הטוב.	-----
	רדיו ללא הפסקה	שידור דברי הסתה, לשון הרע ופגיעה בשם הטוב של אישי ציבור בתכנית "הבמה המרכזית".	מדובר בתכנית המשמשת כ"כיכר שוק רדיופוני" למאזינים, ומאפשרת להם לבטא את עמדותיהם ודעותיהם בנושאים שעל סדר היום הציבורי. לפיכך, התכנית נהנית מגבולות רחבים של חופש ביטוי. בבדיקה שערכה הרשות, נמצא, כי גם בתכנית כזו לא היה מקום לשידור הקטעים נושא התלונה. על התבטאות אחת נדרשה התחנה לשדר התנצלות.	ההתנצלות שודרה בתאריך 1.5.01.31
	רדיו ללא הפסקה	התבטאויות לא הולמות של מאזינים נגד רה"מ לשעבר ורעייתו בתכנית "הבמה המרכזית".*	בעת קבלת התלונה, נמצאה הרשות בעיצומו של תהליך לבחינת עמידתה של התכנית בכללי הרשות, לרבות אתיקה בשידורים. בעקבות דינים שהתקיימו בנושא עם הנהלת התחנה, התחייבה התחנה לבנות מנגנון בקרה מראש למניעת הפרות בשידור וכך עשתה. הרשות העניקה לתחנה תקופת ניסיון לשידור במתכונת החדשה, כדי לאפשר את קיומה של התכנית כבמה למאזינים תוך שמירה על כללי האתיקה. להתרשמות הרשות, המנגנון החדש הביא להתמתנות התכנים בתכנית.	הרשות קיימה לאורך תקופה האזנה מדגמית לתכנית כדי לוודא את עמידתה בהוראות הדין והקפדתה על קיום חופש ביטוי בדרך הולמת והגונה.
	9905 מיוזיק 102fm רדיו תל אביב	חריגה מגבולות ההומור והסאטירה המקובלים הגובלת בניסיון להסית נגד רה"מ מכהן בתכנית הבוקר.*	בהאזנה לאייטם המדובר, לא מצאה הרשות, כי הייתה הסתה בשידור או כי הופרו כללי הרשות. עם זאת, לטעמה של הרשות, ההומור שאפיין את האייטם היה חסר טעם.	הרשות הסבה את תשומת לב התחנה לעניין ולעמדתה בנושא.
	9905 מיוזיק 102fm רדיו תל אביב	התייחסות לגלגנית ובוטה בתכנית הבוקר כלפי איציק מרדכי, מתוך כוונה להשפיע על העונש שנקבע לו.	הדברים נאמרו לאחר שכבר ניתן פסק הדין. הרשות לא מצאה, כי המגישים חרגו מכללי הרשות, מאחר שהפרשה ופסק הדין סוקרו בכל אמצעי התקשורת ובהתייחסויות חריפות יותר. מה גם, שהמדובר בתכנית סאטירה וכך היא נתפסת על ידי מאזיניה.	-----
	9905 מיוזיק 102fm רדיו תל אביב	התבטאות גסה, במיוחד לאור השעה המוקדמת שבה משודרת התכנית והחשיפה לקהל צעיר, של מגיש "תכנית הבוקר" כלפי רה"מ לשעבר ורעייתו.*	הרשות מצאה, כי התבטאות המגישים חרגה מגבולות הטעם הטוב, תוך הפרה לכאורה של כלל 11 לכללי האתיקה. במקביל, התחנה הכירה בכך, שמדובר בהתבטאות לא הולמת והנחתה את שדריה להתנצל בשידור לפני רה"מ ורעייתו ולפני מאזינים שנפגעו.	הרשות מצאה לנכון להסתפק בצעדי התחנה והתריעה בפניה מפני הישנות מקרים כאלה.
	רדיו דרום	בשיחה שהתנהלה בשידור חי בתכנית "היום בדרום" בנושא "התחזות לרופא", נקשר לפרשה שמו של המתלונן ונגרמה לו עוגמת נפש, בלי שהתחנה טרחה לקבל את תגובתו.*	על אף שהתלונה התייחסה לאירוע שקרה לפני כשנה וחצי, הרשות בדקה את התלונה ומצאה, כי בשידור לא ניתנו פרטים מזהים אודות המתלונן והכתבה לא עסקה בהכפשת שמו, אלא סיקרה אירוע חריג שקרה באזור מגוריו. הרשות קבעה, כי אין כל יסוד לתלונה והתחנה לא הפרה את כללי האתיקה.	-----

הנושא	התחנה	פרטי התלונה	דרך הטיפול ומסקנת הרשות	ביצוע
פגיעה ברגשות הציבור	רדיו ללא הפסקה	פגיעה ברגשות הציבור ובמאזין שעלה לשידור בתכנית "קופמן עצבני", על ידי התבטאות בשפה בוטה.	הרשות קבעה, כי התלונה מוצדקת וכי היא מצפה מהתחנה, כי גם במסגרת אפיונה המיוחד יישמרו הלשון הנקייה וכבוד המאזינים. האירוע טופל בהליך הפרות.	התחנה נקנסה בניטילת זמן פרסום.
	רדיו ללא הפסקה	התעלמות מגיש התכנית "ברדוגו עצבני" מהתבטאות בוטה ומהסתה של מאזין בעניין שואת אירופה, שעלולה ליצור רושם של הסכמה עם הדברים שנאמרו.	מבדיקת הרשות נמצא, כי עם סיום דברי המאזינה העלה מגיש התכנית לשידור מאזין נוסף, שהתעמת עימה מעל גלי האתר. בהעלותו את המאזין להתעמת עם הדברים שנאמרו, יצר מגיש התכנית את האיזון בין הדעות כמתחייב מכללי האתיקה.	----
	רדיו ללא הפסקה	שימוש בדמות (בובה) באופן העלול לפגוע ברגשות הציבור הדתי בתכנית "דידילוקאלי".*	בשל אופייה הבידורי של התכנית, שולבו בה מספר דמויות הומוריסטיות, ובהן בובה המשמיעה את תפילת "שמע ישראל" ו"אני מאמין" בקולו של ילד קטן. הרשות לא מצאה, כי בנסיבות אלה שימוש בדמות היא פגיעה ברגשות הדתיים או מעידה על חוסר סבלנות לדת.	----
	רדיו ללא הפסקה	דרישה לבטל משחק רדיו, שהפרס לזוכה הוא ניתוח להגדלת חזה בתכנית "דידי בביקיני", כיוון שמדובר בזילות תדמית האישה.	בירור הנושא העלה, כי שידור התחרות החל כשבועיים לפני קבלת הפנייה ונותרה לשידור תחרות הגמר בלבד. כמו כן, מדיניות הרשות היא למנוע שידור רק במקרים חריגים, שבהם עלולה להיות הפרה בוטה של הוראות החוק והזיכיון.	הרשות הדגישה בפני התחנה, כי עליה להימנע מהפרת הוראות הדין בשידור תחרות הגמר.
פגיעה בפרטיות	פפסי מיזיק 102fm רדיו תל אביב	שידור מוזיקה לועזית בתחנה ביום הזיכרון לשואה ולגבורה.	הכללים מחייבים את בעל הזיכיון להתאים את שידוריו לימי אבל. התחנה מאופיינת כרדיו מוזיקלי, בעל מינון גבוה של מוזיקה לועזית. ביום השואה היא שינתה את אופי שידוריה למוסיקה מעורבת שקטה. בכך נתנה התחנה ביטוי לאופי המיוחד של היום במסגרת אפיונה.	----
	רדיו חיפה	פרסום שמו של אדם בתכנית הבוקר "קפה ראשון", לעג לשגיאות הכתיב שלו והפגנת זלזול בתלונותיו לרשות אודות התכנית.	הרשות מצאה, כי המגישים ניצלו בצורה לא הולמת את מעמדם כמסדר, וכי אכן נפגעה פרטיותו של המתלונן. מאחר שגם הנהלת התחנה ראתה בחומרה את המקרה והחליטה לנקוט צעדים משמעותיים נגד המגישים, החליטה הרשות לא להטיל עליה סנקציה נוספת.	עקב הצטברות תלונות על המגישים, פיטרה אותם התחנה ושינתה את מתכונת התכנית (ראה גם בסעיף "עיסוק חריג במין").
	רדיו ללא הפסקה	חשיפת פרטיו האישיים של מאזין, שכתב לתכנית "זהבי עצבני", במשך שידורה.*	במכתבו לתכנית כתב המאזין את שמו וכתובתו, ללא כל ציון מגביל בעניין חשיפת תוכן המכתב או פרטי הכותב. אילו ביקש הפונה במכתבו להימנע מחשיפת פרטיו, הרי שאז הייתה חלה על המגיש החובה לשמור על פרטיותו.	----
הסתה	רדיו ללא הפסקה	בתכנית "מדברים עם ורדה" קראה המגישה תלונות מאזינים, תוך מסירת פרטיהם האישיים של המתלוננים.*	הרשות מצאה, כי המגישה ניצלה בצורה לא הולמת את המיקרופון שניתן לה, תוך התפלמסות עם דברי המתלוננים ללא מתן אפשרות לתגובתם, ותוך חשיפת פרטיהם האישיים ללא רשותם. שכן התלונות נשלחו למנהל התחנה ולא לתכנית. מגישת התכנית הונחתה להתנצל לפני המאזינים באחת התכניות הסמוכות לאירוע.	המגישה התנצלה כנדרש.
	רדיו חיפה	שידור פינה אישית של ח"כ עזמי בשארה, העומד במרכז מחלוקת ציבורית חריפה שעניינה הסתה נגד המדינה, בשעה שמתנהלים נגדו הליכים משפטיים.	מדובר בתכנית שבועית בת שעתיים, ובה פינה העוסקת בנושאים שעל סדר היום. אין מדובר בפינה אישית, אלא בפינה המביאה באמצעות מראיינים שונים דעות שונות, בד בבד עולים לשידור מאזינים בעלי דעות מנוגדות להם ומתעמתים עימם ועם דעותיהם. בין המתארחים בפינה זו בתקופה האחרונה היה ח"כ בשארה. גם אם דעותיו של ח"כ בשארה שנויות במחלוקת חריפה, אין בכך כדי למנוע את זכותו להביען. אדרבא, הדבר חשוב לשיח הציבורי במדינה. גם אם התנהלו נגדו הליכים משפטיים לא נשלל מעמדו כחבר כנסת וכנציג ציבור. בנסיבות אלה לא ראתה הרשות מקום למנוע את שידור הפינה.	הרשות חידדה את הצורך בהקשבה לעמדות המאזינים וברגישות הנדרשת לקיומה של פינה זו.

הנושא	התחנה	פרטי התלונה	דרך הטיפול ומסקנת הרשות	ביצוע
הוגנת ויחס למאזין	רדיו קול רגע	בשל סכסוך אישי, העדיפה מפיקת התכנית של משחק הרדיו פותר אחר על פני המתלוננת, ועל כן יש חשש לאפליה.*	מבדיקה שערכה הרשות נמצא, כי על פי "מעקב השיחות המתקבלות", שהציגה התחנה, אין לדעת מי התקשר קודם. הרשות לא מצאה תימוכין לטענת המתלוננת על אפליה.	הרשות המליצה לתחנה לנהוג לפני משורת הדין, ולשלוח פרס ניחומים לפונה.
	רדיו ללא הפסקה	עברה על הקוד האתי של טיפול ואיבוד סבלנות מצד מגישת התכנית "מדברים עם ורדה", כלפי מאזינה שהתקשרה כדי לקבל את עצתה.*	תגובת המגישה, גם אם לא מצאה חן בעיני הפונה, לא נמצאה פסולה מבחינת כללי האתיקה של הרשות. מדובר בתכנית ייעוץ שבה מוסרת המגישה את חוות דעתה על בעיות שמועלות בפניה, ואין מדובר בטיפול, כפי שגם מבהירה המגישה עצמה. לעניין איבוד הסבלנות, ראה להלן בסעיף "אחריות ציבורית".	----
	רדיו ללא הפסקה	הגינות בקיום שעשועון רדיו בתכנית "דידילוקאלי". לדברי המתלונן, כשהתקשר למערכת כדי לפתור את החידה, נמסר לו על ידי מפיקת התכנית, כי כבר קיימים פותרים, על אף שהמגיש המשיך להזמין בשידור את המאזינים להתקשר כדי לפתור את החידה ולזכות בפרס.*	מבדיקה הרשות נמצא, כי למרות הנדרש בסעיף 21 למדריך האתיקה, למשחק המדובר לא היה תקנון ידוע מראש למשתתפים ולעורכי המשחק. על כן החליטה הרשות לפתוח בהליך הפרות.	התחנה נקנסה בנטילת זמן פרסום. התחנה ערערה בפני מועצת הרשות, אשר אישרה את החלטת הרשות.
אלימות וסבל אנושי	רדיו ללא הפסקה	הטרדת אנשים במשחק רדיו בתכנית "דידילוקאלי".*	המשחק כלל התקשרות טלפונית למוסדות או לידוענים, בלי שיש תוכן כלשהו לשיחה ובלי שהם כלל יודעים שהדברים משודרים בשידור חי. לדעת הרשות, היה במשחק זה משום הטרדה גרידא של אנשים וחוסר הוגנות בכך שלא הביאו לידיעתם שהם נמצאים בשידור.	הנציב הסב את תשומת לב התחנה לעניין.
	רדיו ירושלים	פניה טלפונית של מאזין בעניין יחס לא הוגן של התחנה אליו. לטענת המאזין פנייתו לתחנה להזמנת שירים נענו בהתייחסות בוטה של המפיקים.	המתלונן פנה כבר בעבר לרשות באותו נושא. מברור עם התחנה נמצא, כי הוא נוהג להתקשר לעיתים קרובות ולהקשות על המפיקים. הרשות הציעה לפונה, כי יימנע מלהתקשר לתחנה לעיתים קרובות, ויסתפק בפעם בתקופה. זאת, כדי לתת הזדמנות גם למאזינים אחרים וליהנות מיחס שווה והוגן.	----
	רדיו ללא הפסקה	תיאור בשידור חי של טרפת חולדה על ידי נחש פיתון בתכנית "שמוליק טיאר".*	מדובר בתכנית שעניינה שיחות מאזינים ולא נושאי טבע. תיאור הטרפה בתכנית עבר את גבול הנסבל. הרשות מצאה, כי מדובר בתכנית שלא עמדה בהוראות הכללים ומדריך האתיקה בשידורים.	התחנה נקנסה בנטילת זמן פרסום.
	רדיו חיפה	שיחה, שהתנהלה בין המגישים בתכנית הבוקר "קפה ראשון", נשאה אופי מיני בוטה, במיוחד לאור זמן שידורה וקהל המאזינים שאליו מכוונת התכנית.	הרשות מצאה את התלונה מוצדקת. מאחר שהנהלת התחנה החליטה לנקוט צעדים משמתיים נגד המגישים, לא הטילה עליה הרשות סנקציה נוספת.	כאמור לעיל, התחנה פיטרה את המגישים ושינתה את מתכונת התכנית.
עיסוק חריג במין	רדיו 99 fm	תחרות שהוגרלה בה ניתוח להגדלת חזה בשיתוף עם מרפאה לניתוחי גוף ועיסוק בתכנים מיניים בוטים, בתכניתו של יקיר אביב.	מהאזנה לתכנית נמצא, כי עסקה בסיבות להגדלת חזה של משתתפות התחרות, ובשאלות הקשורות לגודל החזה הרצוי, תוך שימוש בתכנים מיניים בוטים. מנהל התחנה מצא, כי שידור התכנית לא היה ראוי והחליט להשעות את שידוריה ולנקוט צעדים נגד המגישים. כמו כן, שב והתחייב, כי התכנית תישא אופי של תכנית היכריות, כהגדרתה המקורית, ללא עיסוק בוטה במין.	הרשות ממשיכה לעקוב אחר שידור התכנית ואופיה.
	רדיו ללא הפסקה	השמעה חוזרת של קטע, שבו ילד קטן מספר על תהליך זיווג בין גבר לאישה בתכנית "b-close".	לטענת התחנה מדובר בקטע הומוריסטי חד פעמי, שנלקח מהתכנית "מסיבת גן" ששודרה בערוץ 2. הרשות סברה, כי מאחר שהקטע שודר בשעה שאינה מיועדת לגיל הרך ומאחר שהשפה שהשתמש בה הילד הייתה נקייה וללא שימוש במונחים גסים, לא היה בכך משום הפרת הכללים.	לאור הפנייה, החליטה התחנה לקטוע את המשך שידורו של הקטע.
	רדיו ללא הפסקה	עיסוק בתכנים מיניים בוטים בתכנית "השעה הכחלחלה".*	הרשות הסבה את תשומת לבו של מנהל התחנה והנושא לובן עימו ועם השדר עצמו. התחנה הבטיחה להקפיד על התכנים. בו זמנית עקבה הרשות אחר התכנית.	מהאזנה מדגמית שבוצעה לאחר הפנייה, לא נמצאו תכנים מיניים בוטים בתכנית.

הנושא	התחנה	פרטי התלונה	דרך הטיפול ומסקנת הרשות	ביצוע
אחריות ציבורית	רדיו ללא הפסקה	שידול לכאורה לזנות בתכנית "מדברים עם ורדה".*	מהאזנה לשיחה התעוררו ספקות בעניין אמנות פנייתה של המאזינה וכן ניתן היה להתרשם, כי המגישה דווקא מביעה עמדה המתנגדת לעיסוק בזנות לשם ריגוש. יחד עם זאת, כיוון שעניין תכניות הייעוץ מורכב, הרשות נזקקה להתייעצות עם גופים מוסמכים בנושא בטרם תגבש עמדה סופית. קויים מנחים כלליים.	נציב התלונות פנה לקבל חוות דעת מקצועית מגופים ומאישים שונים. הנושא הועבר גם לדיון בוועדת הרדיו של המעצה. הרשות קבעה לתחנות קויים מנחים כלליים.
	רדיו ללא הפסקה	המלצותיה של מגישת התכנית "מדברים עם ורדה" מעידים על חובבנות ויכולים לעלות בחיי אדם. נוסף על כך יחסה למאזינים בלתי נסבל.	המגישה מודיעה בתחילת התכנית, כי אין בפנייה אליה משום תחליף לייעוץ מקצועי היכן שנדרש. הרשות מתרשמת, כי מרבית הפונים הם אנשים בוגרים בעלי שיקול דעת וכושר החלטה עצמאי. מבדיקה שנערכה עם התחנה התברר, כי קיים עומס פונים לתכנית. מפאת רצונה של המגישה להעלות מאזינים רבים לשידור, נוצר רושם של קוצר רוח כלפי מאזינים.	א. ראה תלונה קודמת. ב. התחנה לקחה לתשומת לבה את תחושת המאזינים, והתכנית זורמת כיום ביתר נינוחות.
הטפה דתית	רדיו ללא הפסקה	הרס משפחות והסתה לבגידה בתכנית "מדברים עם ורדה".*	הפנייה נעשתה מספר חודשים לאחר שידור התכנית, והדבר איננו מאפשר טיפול מיטבי מצד הרשות. יחד עם זאת, אין מדובר בתכנית המציעה טיפול או חוות דעת פסיכולוגית, אלא ייעוץ מסוג מסוים בהתאם לאופיה המיוחד של התכנית. הדבר מובהר בתכנית ואין המאזינים חייבים לקבל את העצה המושמעת. האשמה בהרס משפחות היא מרחיקת לכת.	נציב תלונות הציבור ענה למתלונן, כי מפאת חלוף הזמן אין בסמכותו לדון בתלונה לגופה, וכי להתרשמותו התכנית קיבלה ממד זהיר יותר.
	FM 91 לב המדינה	הטפה לחזרה בתשובה בתכנית הייעוץ בנושא מיסטיקה וקבלה "אור הקבלה".	מבדיקת הרשות לא נמצא, בתכנית שאליה התייחסה התלונה, הטפה לחזרה בתשובה. בהקשר רחב יותר, מדובר בתכנית המעניקה למתקשרים סיוע בשיטות קבליות ומיסטיות שונות. יש המאמינים בדרך זו, ומוצאים בתכנית שירות אמתי למצוקתם.	הרשות שבה והנחתה את התחנה להבהיר במשך הניתנות בה אין תחליף לייעוץ מקצועי.
תעמולה פוליטית	רדיו ירושלים	פרסומת לתכנית "משעל על הבוקר" ובה דברי השמצה כלפי רה"מ ערב הבחירות לראשות הממשלה ולכנסת.*	מדובר בקדימון לתכניתו של ניסים משעל ולא בפרסומת. כנהוג בקדימונים לתכנית זו, משולבים בהם קטעים מהתכנית עצמה. טרם שידור הקדימון התייעצה התחנה עם הרשות בעניין שידורו ולא נמצאה מניעה לשדרו ובלבד שלאורך זמן יישמר האיזון.	ביוזמתה הפסיקה התחנה את שידור הקדימון בעקבות תלונה זו שהועברה להתייחסותה.

תלונות בנושא פרסומות

הנושא	התחנה	פרטי התלונה	דרך הטיפול ומסקנת הרשות	ביצוע
אמת בפרסום	תחנות הרדיו האזורי	תשדיר פרסומת לטלפון סלולארי המציג נתונים מטעים בעניין עלויות השירות בחברה המתחרה.	הרשות קבעה, כי נדרשות בתשדיר מספר הדגשות, המבהירות לאלו לקוחות/מסלול עוסק התשדיר, גם בעקבות פסק דין של בית המשפט המחוזי בנושא.	התשדיר תוקן כמבוקש.
	רדיו מיקס, רדיו חיפה, רדיו-קול רגע	שידור פרסומת של חברת ביטוח, שיש בו משום הטעיית הציבור.	מבדיקה שערכה הרשות נמצא, כי הפרסומת בנוסח שהעביר המתלונן, מעולם לא שודרה בתחנות הרדיו האזורי. תשדירי פרסומת אחרים של אותו מפרסם, ששודרו בחלק מתחנות הרדיו, עמדו בכללי האתיקה של הרשות ולא הייתה בהם כל הטעיה. ייתכן שהנוסח המדובר הושמע בתחנות רדיו שאינן אזוריות.	-----
	רדיוס	ייחוס סגולות מרפא למוצר ואי השבת כספו של מאזין שביקש לבטל רכישת המוצר, כפי שמתחייב מתנאי רכישת טלפונים.	הרשות ביקשה מהתחנה להוכיח את הטענות הרפואיות המיוחסות למוצר. על פי הצהרת המפרסם, מדובר במוצר העשוי מתמצית של צמחי מרפא, נמצא בקטגוריה של תוספי מזון ועשוי מחומרים טבעיים ומצמחים המאושרים לשימוש על ידי משרד הבריאות.	א. התחנה סיפקה הוכחות לטענות. ב. כספו של המתלונן הושב לו.
	bu 99 fm	תשדיר למשקה אנרגיה המציין, כי המשקה דורג במקום הראשון במבחני טעימה בלי לציין, כי הוא חולק את המקום הראשון עם משקה נוסף.*	נוסח התשדיר אכן עלול ליצור הטעיה. מהבדיקה עולה, כי התשדיר אינו משודר עוד בתחנה.	התחנה נתבקשה על ידי נציב התלונות להציג להבא את העובדות לאשורן ולהימנע מהטעיית הציבור.
	פפסי מיוזיק 102fm רדיו תל אביב	השוואה מטעה בפרסומת של חברה המציעה אחריות לטלפונים סלולריים בין שירותיה לאלה של החברות המתחרות.	הרשות מצאה, כי אכן בנוסח התשדיר יש הטעיה. נדרש תיקון המבהיר את סוג השירותים הניתנים ואת עלותם.	התשדיר תוקן כמבוקש.
שיבוץ פרסומות	bu 99 fm	שידור פרסומת מחוץ למקבץ.	לטענת התחנה מדובר בהודעת חסות, אולם נוסח ההודעה כפי ששודר אינו יכול להיחשב כהודעת חסות, כיוון שנעדר ממנה כל אפיון של הודעת חסות. לפיכך, הרשות רואה בשידור ההודעה תשדיר פרסומות ששודר מחוץ למקבץ והפרה של הכללים.	התחנה נקנסה בנטילת זמן פרסום. בעיון חוזר בפני הרשות הוחלט לבטל את הנטילה ולהתרות בתחנה.
	רדיוס, רדיו ללא הפסקה	שיבוץ פרסומות ביום השנה לרצח יצחק רבין.	הרשות בדקה בצורה מדגמית את שידורי התחנות הללו ביום השנה לרצח יצחק רבין ז"ל. כללי הרשות מחייבים שינויים והתאמות בשידור פרסומות רק במקרים של ימי אבל או אסון לאומי, בעוד שבמקרה זה מדובר ביום זיכרון לאומי שאינו כלול בקטגוריות אלה. כיוון שכך, לא חרגו התחנות מהראות הכללים.	-----
	9 1 FM לב המדינה	שידור פרסומות ושיבוץ פרסומת לא הולמת בשעות שלפני ערב יום השואה, בתכנית העוסקת בשואה*	על פי תנאי הזיכיון, אין איסור על השמעת פרסומות קודם לשעת ההתחלה הרשמית של ימי הזיכרון. בבדיקת השידורים של התחנה נמצא, כי מגיש התכנית התנצל לפני המאזינים במשך התכנית על ההכרח בשידור הפרסומות, בשל הרגישות שבעניין. זאת ועוד, נוסף על אות הפרסומות הרגיל, שידרה התחנה בתום מקבץ הפרסומות גם הודעת קריין, המודיעה על חזרה לתכנית, כדי לרכך את המעברים בין התכנית לפרסומות.	תשומת לב התחנה הוסבה לצורך להקפיד להתחשב ברגשות המאזינים.
אתיקה בפרסומות	תחנות הרדיו האזורי	הטפה דתית ועיסוק בנושא שנוי במחלוקת בתשדיר פרסומת הקורא לציבור לקרוא פרקי תהילים.	במועד פניית הרשות לתחנות המשרדות, נמצא, כי הפרסומת ירדה משידור. מעיון בנוסח התשדיר, לא נמצא, כי הוא חרג באופן מובהק מהוראות הכללים.	הרשות חידדה את הצורך בתשומת לב של התחנות לפרסומות, שיש בהן הטפת מסר דתי או המכוונות לתכלית דתית. כמו כן, יש לבדוק את זהות הגורם המפרסם.
	תחנות הרדיו האזורי	שידור פרסומת של רשת מזון מהיר על מאכל מקסיקני חדש, ובה אזכור של שגריר מקסיקו באופן העלול לפגוע בכבודו וברגשות הציבור.	התלונה הועברה להתייחסות התחנות ונמצא, כי התשדיר אינו משודר עוד בתחנות.	כי תחנות הרדיו הנוחו, כי אם בכונתן לחזור ולשדר את התשדיר, עליהן לבקש מראש את אישור הרשות לכך.
	רדיוס	תשדיר פרסומת "גרין קארד" הקורא להצטרף להגדלת אישור עבודה בארה"ב ובכך מעודד ירידה מהארץ ופוגע במורל הלאומי.	תמליל התשדיר נבחן על ידי הרשות והפנייה נדונה עם מנהל התחנה. לא נמצא, כי התשדיר עומד בניגוד לכללים, ולכן אין מניעה חוקית להמשיך בשידורו.	הרשות העלתה בפני התחנה את מורת רוחו של המתלונן. התחנה החליטה ביוזמתה להוריד את התשדיר משידור.
פרסומת אגב	קול הים האדום	פרסומת אגב למקום בילוי לילדים במגזין סוף השבוע "שישי חופשי".	הרשות לא מצאה הפרה באיטם נשוא התלונה, כיוון שהיה בו משום מידע למאזינים וכיוון שבתכנית נסקרו מספר מוקדי בילוי שונים לילדים.	-----

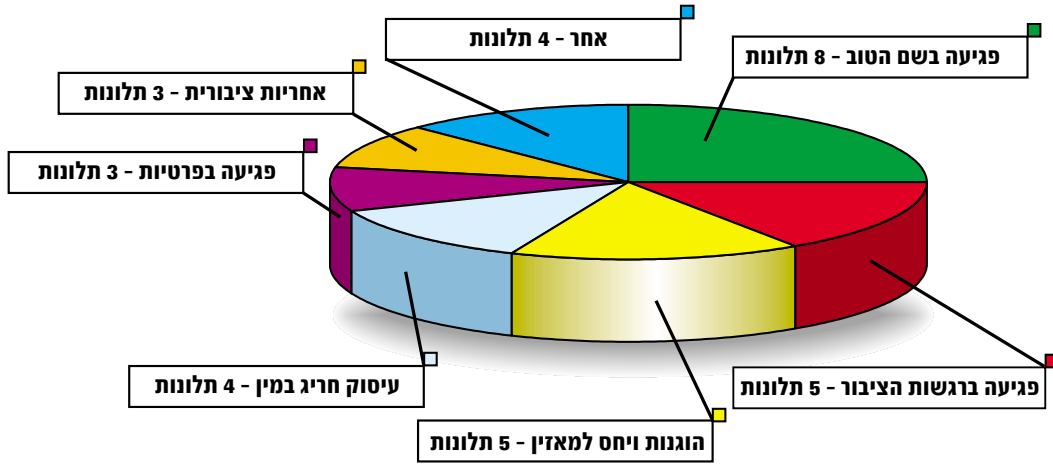
תלונות בנושא קליטה ושידורים

הנושא	התחנה	פרטי התלונה	דרך הטיפול ומסקנת הרשות	ביצוע
קליטה	רדיו אמצע הדרך	התחנה איננה משדרת את משחקי הכדורגל בשבת לטובת המאזינים באזור עמק חפר.	הזיכיון הבלעדי לשידור משחקי הכדורגל הוא בידי תחנת "רדיו ללא הפסקה", והיא משדרת אותם ברחבי הארץ כתוצאה מהתקשרות מסחרית עם תחנת רדיו אזורי נוספות לשיתוף פעולה בשידורי הכדורגל. הרשות איננה מתערבת בשיקוליו המסחריים של בעל הזיכיון כל עוד אינם עומדים בניגוד לתנאי הזיכיון המחייבים אותו.	הוצע לפונה להפנות את בקשתו לתחנת "רדיו אמצע הדרך" ו"רדיו ללא הפסקה".
שידור מחוץ לאזור הזיכיון	bu 99 fm	שידור של רדיו bu99fm מאולם הסינרמה בתל אביב, שאינו נמצא באזור הזיכיון של התחנה.	בירור העניין העלה, כי מלכתחילה היה אמור להתקיים שיתוף פעולה בשידור האירוע עם תחנת רדיו ללא הפסקה. בפועל, רדיו ללא הפסקה החליט לא לשדר מהמקום, אך העביר את השידור לתחנת bu99fm. בכך הפר רדיו ללא הפסקה את תנאי הזיכיון.	רדיו ללא הפסקה נקנס בנטילת זמן פרסום.
אופי השידורים	רדיוס	שידור הופעת הזמרת מלאני סי מאולם הסינרמה בתל אביב, שאינו נמצא באזור הזיכיון של התחנה.	תחנת רדיוס טענה, כי השירים מההופעה הוקלטו ושוודרו בהשגחה מבחינת הרשות עדיין מדובר בשידור מחוץ לאזור הזיכיון, מה גם שזמן ההשגחה הקצר גרם לכך, שמאזין סביר עלול היה להניח, כי מדובר בשידור חי.	הרשות התרתה בתחנה למניעת הישנות המקרה.
אופי השידורים	91 FM לב המדינה	האם תנאי הזיכיון שקיבלה התחנה מאפשרים לה לשדר שני תכנים שונים בו זמנית, בעברית וברוסית, והאם לא מדובר בהפעלת תחנת רדיו אזורי נוספת.*	הרשות אפשרה לתחנת האזוריות, שיש להן יותר מתדר אחד, לפצל את שידוריהן בשעות מסוימות, לתועלת המאזינים וקהלי יעד מיוחדים ומאופיינים באזור זיכיון. 91FM גדולה דוברת רוסית, המתגוררת לטובת אוכלוסייה גדולה דוברת רוסית, הפיצול מתקיים בחלקו הדרומי של אזור הזיכיון. הפיצול מתקיים בין השעות 8:00 ל-18:00 וכפוף לתנאי הזיכיון של התחנה.	----
אופי השידורים	91 FM לב המדינה	התחנה, שהתאפיינה בשידור מוזיקה ישראלית ובעיקר מזרחית, שינתה אופיה בגלל העברת בעלות ושיקולים כלכליים, ללא התחשבות ברחשי האוזן הציבורית.	התחנה התאפיינה עד כה בשידורי מוזיקה ישראלית, אך שינוי לוח התכניות שלה נעשה בהסכמת הרשות, תוך התחייבותה להמשיך לשדר מוזיקה עברית בין השעות 19:00 - 08:00.	----
אופי השידורים	91 FM לב המדינה	התחנה, שינתה את אפיונה בצורה שאינה מתאימה לקהל היעד ולצרכי האזור, פועלת באופן לא מקצועי בעריכת המוסיקה, הקימה ללא מכרז תחנה בשפה הרוסית ובניגוד לתנאי הזיכיון.	לעניין שינוי באפיון והשידורים ברוסית - ראה לעיל. לעניין עריכת מכרז להקמת תחנה ברוסית - הדבר תלוי בהקצאת תדרים מטעם משרד התקשורת וכרגע, לטענת משרד התקשורת, קיים מחסור בתדרים. לכן אין ביכולת הרשות להוציא מכרז לתחנה חדשה בשפה הרוסית, על אף שקיימת החלטה של מועצת הרשות לקיום מכרז כזה. לעניין העריכה המוסיקלית - הרשות אינה מתערבת בשיקוליה המערכתיים של תחנה, כל עוד לא הופרו תנאי הזיכיון. כן מצאה הרשות, כי חלק מהטענות העובדתיות המועלות בתלונה אינן נכונות. טעם מוסיקלי הוא עניין סובייקטיבי ובמצב של ריבוי ערוצי תקשורת, יכול כל מאזין לבחור לו את המוסיקה שאותה הוא רוצה לשמוע.	----

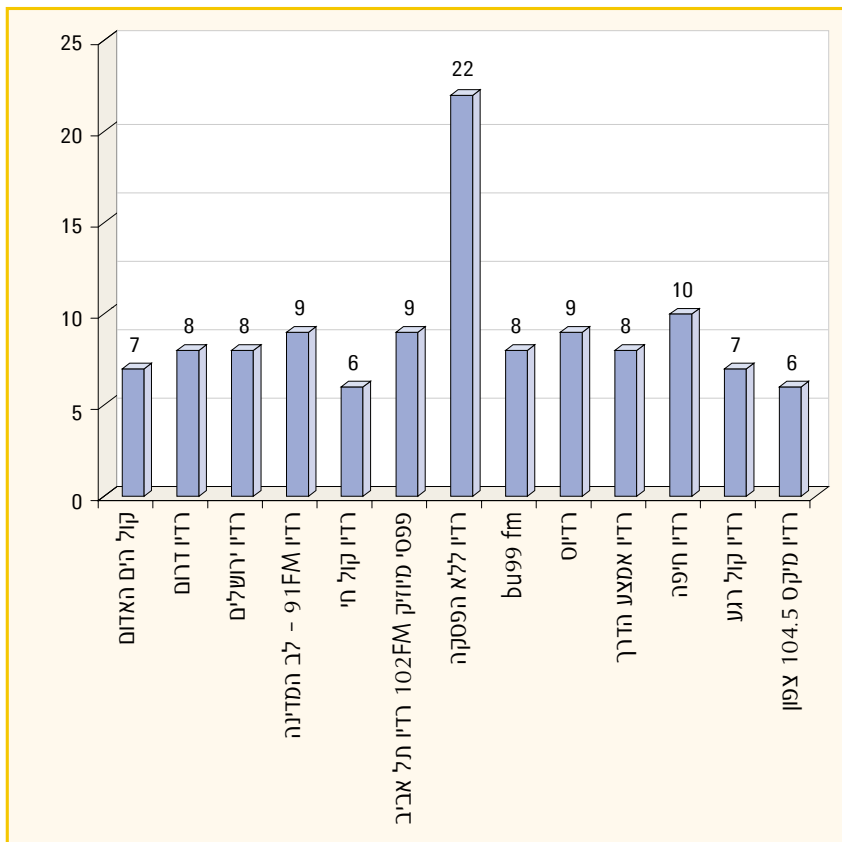
פניות ובקשות שונות שהופנו לתחום רדיו

תוכן הפנייה	התחנה	תגובת הרשות
בקשות לקבלת מידע להפעלת תחנת רדיו אזורי ו/או סקטוריאלי נוספות.	---	פעולות כיום 13 תחנות רדיו אזורי, מכוח זיכיון שהעניקה להן הרשות. הוצאת מכרזים כרוכה בהקצאת תדרים מטעם משרד התקשורת, אשר טוען כי אין בידו להקצות תדרים חדשים, מפאת המחסור בהם. לכן אין הרשות יכולה להוציא מכרזים נוספים.
פנייה של הפדרציה למוסיקה ישראלית וים תיכונית הטוענת לקרטליזציה של גופי שידור נגד זכויות היוצרים.	תחנות הרדיו האזורי	אין לרשות כל ספק בדבר המחויבות של כולם לשמור על חוק זכויות היוצרים ולקיימו, והיא מצפה אף מזכייני הרדיו לעשות כן. הרשות אינה מתערבת ביחסים שבין זכייני הרדיו האזורי לבין גופים (צד ג') הקשורים עימם. במיוחד, כשמדובר בנושאים שאותם גופים יכולים לפעול בעניינם בהליכים חוקיים נפרדים. מכאן, אם הופרו זכויות יוצרים, דרך המלך לטיפול בנושא על ידי הפונה, היא שירות עם כל זכייני, ועל פי חוק זכויות יוצרים (ולא חוק הרשות השנייה).
פנייה של רשות השידור בדרישה למנוע את שידור התכנית "שערים ללא הפסקה" בסינדיקציה, כיוון שיש בו הפרת חוק הרשות השנייה.	קול הים האדום, רדיו דרום, רדיו ירושלים, רדיו ללא הפסקה, רדיו קול-רגע, רדיו חיפה, רדיו מיקס 104.5 צפון.	מועצת הרשות השנייה התירה את שיתוף הפעולה בשידורי הכדורגל בתחנות הרדיו האזורי, כיוון שמדובר בשידורים שיש בהם עניין רב ל"תושבי האזור". לשידורים אלה פן אזורי מובהק, שכן תושבי אזור מסוים חפצים וזכאים לקבל מידע בזמן אמת, אודות תחרויות הכדורגל שבהן משתתפת קבוצה מאזורם, גם אם מקום התחרות נמצא מחוץ לאזור מגוריהם. אין כל מניעה חוקית בשידור משחקי הכדורגל ברדיו האזורי.
טענות בדבר משוא פנים והיעדר איזון בשידורים, השפעת אינטרסים כלכליים ופוליטיים על השידורים ופעילות לא חוקית בהעברת מניות.	רדיו חיפה	בפנייה לא הייתה כל התייחסות לתכנית מסוימת או דוגמאות ייחודיות שניתנות לבדיקה. לא נמסרו נתונים שיאששו טענות על היעדר איזון ועל משוא פנים בשידור. חלק מהנתונים שנמסרו כלל אינו נכון. לא נמצאה כל עדות לפעילות המנוגדת לחוק בהעברת מניות בתחנה.
בקשה לקבל הקלטה של דיווח שנמסר במהדורת חדשות אזורית של התחנה.	רדיו אמצע הדרך	עקרונות עמדת הרשות היא, כי בקשות כאלה יש להפנות ישירות לזכיינים שבבעלותם זכויות השידורים. מאחר שמדובר בהקלטה ישנה לצורך אייטם בתכנית טלוויזיה, הועברה הקלטה אחרי שהתחנה הודיעה לרשות, כי אין לה התנגדות לכך כפוף לקבלת קרדיט בשידור.
בקשה להרחבת אזור הזיכיון של התחנה הדתית עד אזור הצפון.	רדיו קול-חי	הוסבר לפונה, כי עקב פסיקת בג"ץ לא ניתן להרחיב את אזור זיכיונה של התחנה ללא מכרז. הרשות נערכת להוצאת מכרז לזיכיון באזור המורחב, ופרסומו תלוי רק בהקצאת תדרים מתאימה ממשרד התקשורת ובאישור השר לתיקון כללי האזורים. הרשות, מבחינתה, עושה כל מאמץ לקידום נושא זה.
בקשה לקבל הקלטה מהתכנית "כשר למהדרין", לאחר שהתחנה לא יכלה להמציא כזו.	רדיו קול-חי	הובהר לפונה, כי עותק מהקטע המבוקש ינתן רק בהסכמת התחנה. לאחר הסכמת התחנה נשלח לפונה עותק מהתכנית.
בכתבה על מנהל התחנה, שפורסמה בעיתון, משתמע כי הוא מנצל זמן אוויר לצרכי תעמולה אישית.	רדיו ירושלים	הרשות לא מצאה בכתבה עדות לכך, כי מדובר בניצול זמן אוויר לצורכי תעמולה, או כי התחנה ומנהלה ביצעו הפרה כלשהי. אם בכל זאת יבקש הפונה מהרשות לטפל בנושא, יהיה עליו לבסס טענותיו באסמכתאות תקפות.
בקשה לקבלת תמליל ריאיון ששודר בתחנה, לאחר סירוב התחנה להיענות לבקשת הפונה.	רדיו דרום	הרשות הבהירה לפונה, כי אין היא מספקת שירותי תמלול, ובכל מקרה, הזכויות על תכני השידור שייכות לגוף המשדר. מבדיקה עם התחנה נמצא, כי היא לא הפנתה את הפונה לרשות אלא הבהירה, כי תיענה לכל צו בית משפט להמציא חומר מתועד, אם תידרש.
בקשה להשבת שידורי התחנה בערוץ השמע של חברת הכבלים.	רדיו דרום	בעבר העבירו זכייני הכבלים בפס השמע שלהם את שידורי תחנות הרדיו האזורי שבאזורן, ואילו כיום אינם עושים כן. הדבר אינו באחריותן של תחנות הרדיו האזורי. הרשות ממליצה לפונה לבדוק עם מועצת הכבלים מדוע נעשה השינוי, ומדוע לא הביאו זאת לידיעת קהל הלקוחות ולא התחשבו בצרכיו.
בקשה לקלוט את שידורי התחנה באזור הערבה הצפונית.	קול הים האדום	הרשות בוחנת את אזורי הזיכיון שנקבעו בחוק, את פריסתם בארץ כפי שנקבעה בכללים ואת התאמתם למציאות הרדיופוניית של מדינת ישראל ולצורכי תושביה. תוכן הפנייה ילקח בחשבון, אך הרשות הדגישה כי תהליך הבדיקה והביצוע שבעקבותיו, עשויים להימשך זמן ממושך.

חלוקת התלונות הקשורות לתכנית לפי נושאים

חלוקת כלל התלונות והפניות על פי תחנות

סקרי האזנה

הרשות מקיימת סקרי האזנה כדי למדוד את שיעורי ההאזנה לשידורי הרדיו האזורי, כפי שחויבה בחוק הרשות השנייה, סעיף 28 (א) (7): "לקיים במועדים שייקבעו סקרי צפייה והאזנה לשידורים, ולהודיע ברבים את תוצאות הסקר".

במשך השנה קיימה הרשות סקר האזנה אחד בלבד, שנועד למדוד כמותית את מאזיני הרדיו האזורי (Share-ו Rating). את הסקר ערכה חברת "מדגם", לאחר שזכתה במכרז סגור שקיימה הרשות לבחירת זוכה לביצוע סקרי האזנה.

הסקר התקיים בשיטת ה-Recall, שבה הנשאלים שחזרו עלפונית את האזנתם לרשתות הרדיו השונות, ביום שקדם לריאיון עימם. בסקר השתתפו 4,310 נשאלים בפיזור ארצי ואזורי המייצגים את האוכלוסייה היהודית בישראל. לא התקיים סקר בקרב האוכלוסייה הערבית בצפון הארץ, כיוון שתחנת "רדיו 2000" סיימה את תקופת הזיכיון שלה ב-31.10.00.

ממצאי הסקר עולה, כי בדצמבר 2001, במונחים כלל ארציים, היקף ממוצע המאזינים לאחת או ליותר מתחנות הרדיו האזורי, לפחות פעם ביום, הוא כ-868,500 בגילאי +10, וכ-700,000 בגילאי +18. טעות הדגימה המרבית ברמת ביטחון של 95%: 1.6% - לכלל המדגם, דהיינו לגילאי +10, ו-1.8% - למדגם גילאי +18.

בשנה זו, התקיים לראשונה סקר האזנה בקרב האוכלוסייה דוברת השפה הרוסית באשדוד ובסביבותיה. שכן בין השעות 8:00-18:00 מתפצלים שידורי "91fm לב המדינה", באופן שבתדר 89.1fm משודרות בשעות אלה תכניות בשפה הרוסית תחת השם "רדיו פירבוייה".

שיעור ההאזנה ל"רדיו פירבוייה" באזורו המוגדר, חודשיים לאחר עלייתו לאוויר, עומד על 7% בקרב גילאי +10, ועל 7.4% בקרב גילאי +18. המדגם הקיף 386 נשאלים, המייצגים אוכלוסייה של כ-75,000 תושבים בגילאי +10. משמעות הדבר, כי ביום חול ממוצע שיעור ההאזנה בשפה הרוסית כאמור כ-5,250 מאזינים בגילאי +10, וכ-4,720 מאזינים בגילאי +18.

הסקר התקיים בחודש דצמבר 2001. מועד זה נבחר בהתאמה לאחד המועדים, שבהם נעשו הסקרים בשנים קודמות ובהתחשב באירועים בלוח השנה, כגון: ימי חג או חופשת הקיץ. בחירת המועד נעשתה כך, כדי שניתן יהיה לקבל מגמה כללית, ולא רק נקודתית, על ההתפתחויות בהאזנה לרדיו בכלל ולרדיו האזורי בפרט.

עיקר הממצאים על פי השוואת תוצאות הסקר בשנה הנוכחית לתקופה המקבילה בשנים קודמות:

1. **סה"כ האזנה לתחנת רדיו כלשהי בשנת 2001** - ללא שינוי בקרב גילאי 10+ (70.5% לעומת 70.9% בשנת 2000), ובמגמת עלייה בקרב גילאי 18+ (מ-73.1% בשנת 2000 ל-74.8% בשנה זו).

2. **הרדיו האזורי שומר על מגמת עלייה במשך שנות שידוריו** - בנייתו על פי תקופות במשך 5 שנות השידורים של תחנות הרדיו האזורי. (ראה תרשים "שיעורי האזנה לרדיו האזורי בשפה העברית - השוואה בין תקופות לפי שנים").

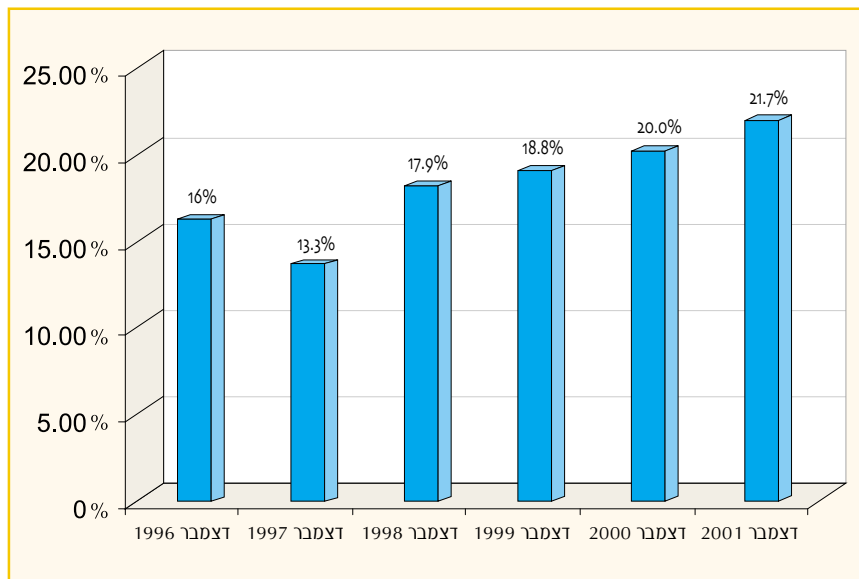
3. **הרדיו האזורי הוא רדיו לצעירים** - במונחים ארציים, הרדיו האזורי הוא המואזן ביותר מכל תחנות הרדיו, בגילאי 10-45 וגם בגילאי 18-45. מדובר ברשתות, אשר בשידוריהן מתחרות בתחנות האזוריות (גלי צה"ל, גלגל"צ, רשת ג') והרדיו האזורי גובר עליהן בצורה ברורה. יתר על כן, בתקופה שנערך בה הסקר התרחשו אירועים חריגים רבים (המצב הביטחוני בשטחים, הפיגועים במרכז הארץ), וניתן היה לצפות להאזנה גוברת לרשתות האקטואליה (רשת ב' וגלי צה"ל) - ולא כך היא. שיעור ההאזנה לרדיו האזורי, בהשוואה לשתי רשתות אלה, גבוה בכ-50% יותר, הן בגילאי 10-45 והן בגילאי 18-45 (ראה להלן בטבלאות המתאימות).

4. **זכירת שם התחנה המואזנת** - נתון מעניין נוסף מתייחס למספר המאזינים, שאינם זוכרים לאיזו תחנה האזינו. למשל, בגילאי 18+: בשנת 2001 - 4.1% לא זכרו לאיזו תחנה האזינו, 5% בשנת 2000, 5.5% בשנת 1999, ו-8% בשנת 1998. ייתכן, כי הדבר נובע ממודעותם של המאזינים לריבוי התחנות ויכולתם לבחור בתחנה האהובה עליהם, או שהדבר נובע מההשמעות החוזרות ונשנות של "אות התחנה" בשידוריה.

יש להעיר, כי הניתוחים שלעיל עוסקים בשיעורי ההאזנה לתחנות האזוריות במונחים ארציים. בתוך שיעורים אלה ייתכנו הבדלים בין התחנות, בהשוואה ביניהן במשך השנים והתקופות (גידול בהאזנה למספר תחנות וירידה באחרות).

במשך השנה נעשו סקרי האזנה נוספים (שלא באמצעות הרשות) על ידי: TGI (יומנים) באמצעות חברת "טלסקר", ובהם נרשמו שיעורי האזנה גבוהים לתחנות הרדיו האזורי. במקרים מסוימים שיעורים אלה עולים הן על שיעורי ההאזנה לרשת ב' ובוודאי על אלו של רשת ג' ושל התחנות הצה"ליות, במונחים ארציים או במונחים אזוריים. כמו כן, מקיימת רשות השידור סקרי האזנה משלה.

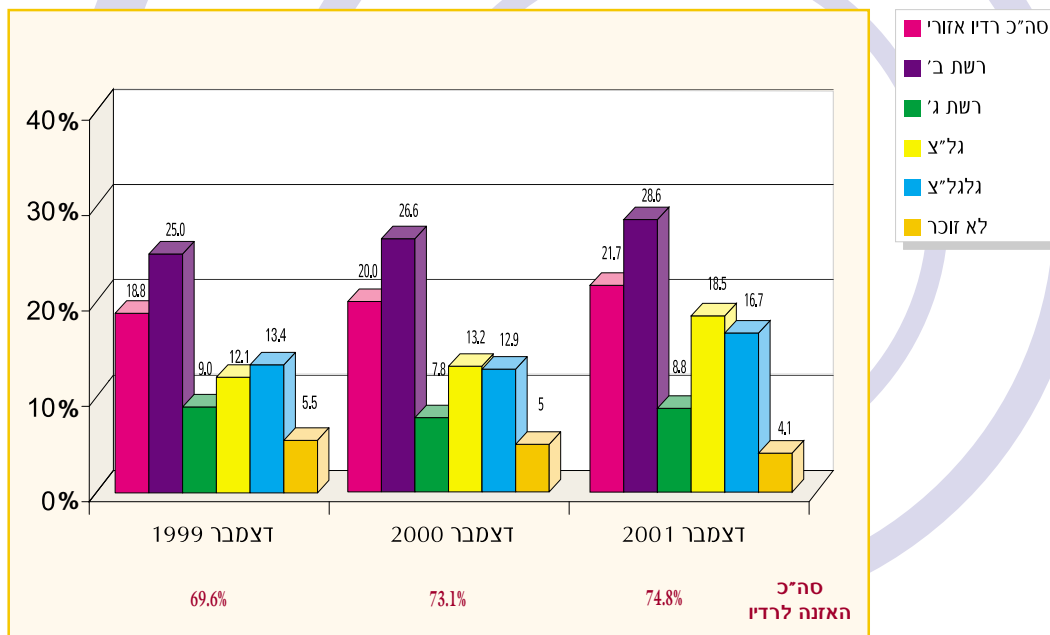
שיעור ההאזנה לרדיו האזורי בשפה העברית בימים א'-ה' בגילאי 18+

שיעורי ההאזנה בממוצע ביום חול לתחנות רדיו בשפה העברית

שיעור האזנה מכלל האוכלוסייה (Reach)

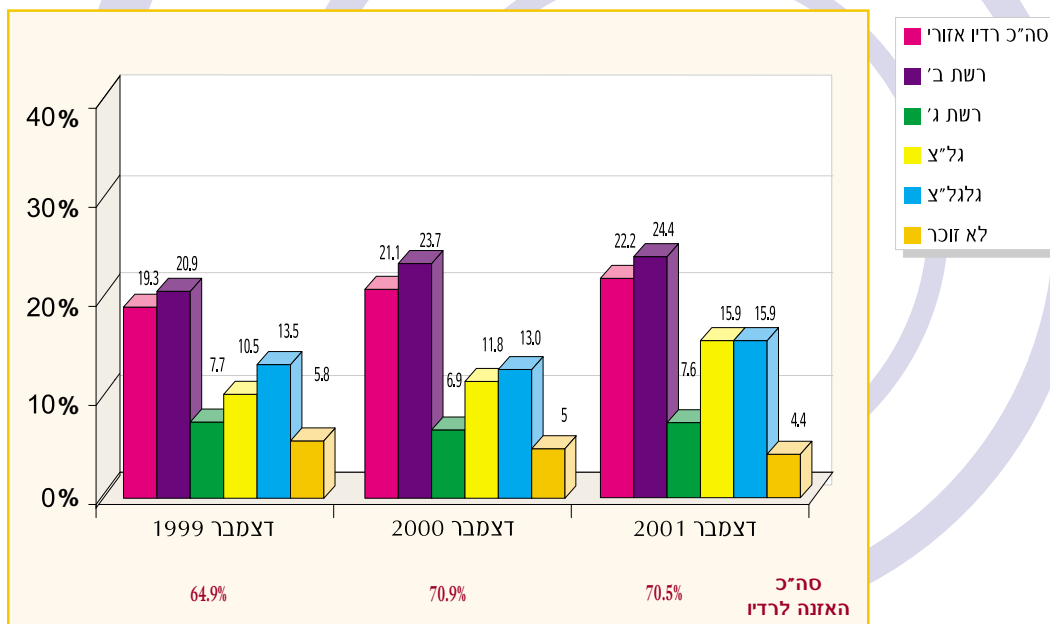
בגילאי +18

שיעורי ההאזנה בממוצע ביום חול לתחנות רדיו בשפה העברית

שיעור האזנה מכלל האוכלוסייה (Reach)

בגילאי +10

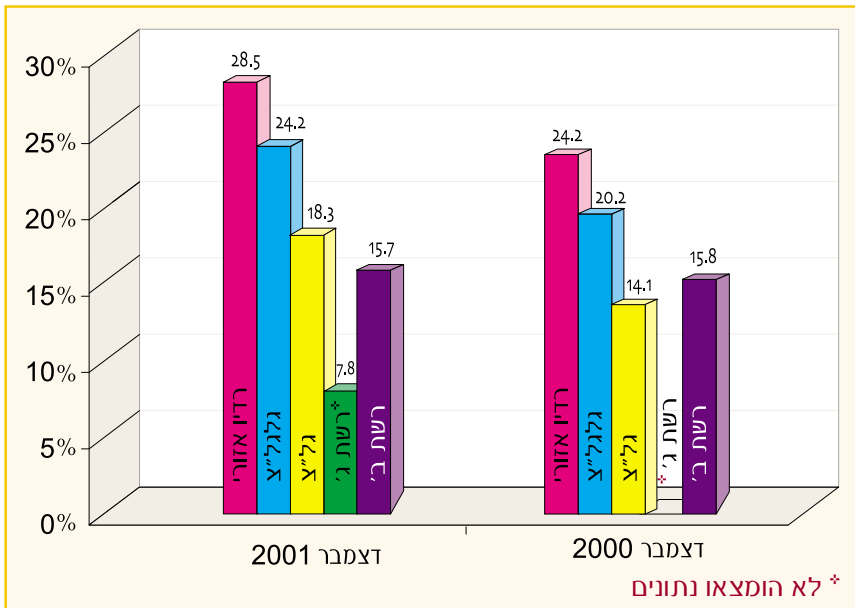

שיעור ההאזנה בממוצע ביום חול לתחנות רדיו בשפה העברית

שיעור האזנה מכלל האוכלוסייה (Reach)

בגילאי 18-45

רדיו אזורי

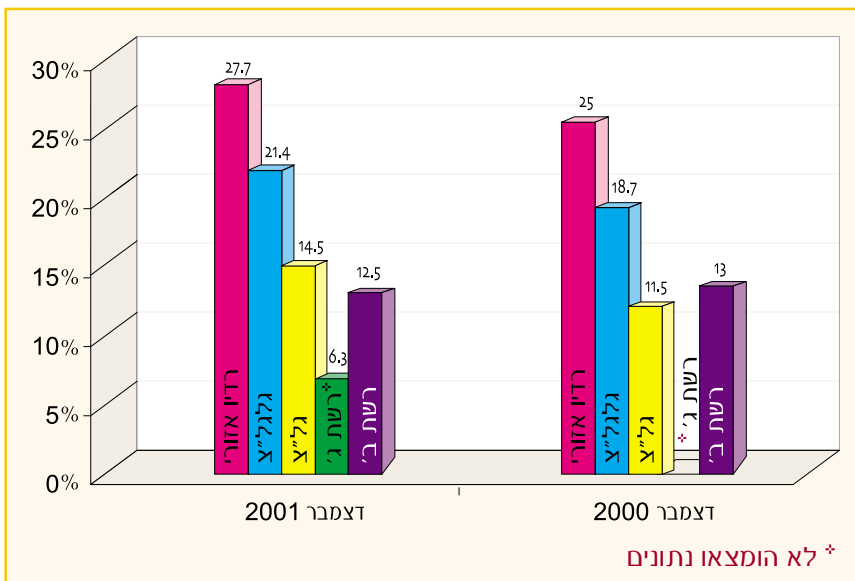

שיעור ההאזנה בממוצע ביום חול לתחנות רדיו בשפה העברית

שיעור האזנה מכלל האוכלוסייה (Reach)

בגילאי 10-45

סקרי האזנה

הנדסה

מאת: אהוד בן-דור, סמנכ"ל הנדסה

השנה ביצעה הרשות פיקוח הנדסי על תחנות הרדיו האזורי. נעשו בעיקר הפעילויות האלה:

1. ביקורת באתרי המשדרים כדי לפקח על טיב מערכות השידור, פעם ב-4 חודשים.
2. בדיקות טיב כיסוי השידור של תחנות הרדיו האזורי בשטחי הזיכיון.

פיקוח על טיב מערכות השידור:

פעם ב-4 חודשים בוצעה ביקורת הנדסית של הרשות באתרי המשדרים של תחנות הרדיו האזורי. מטרתה לוודא את עמידת מערכות השידור בתקני CCIR ובדרישות הרשות. בביקורת נבדקו:

1. תקינות המשדרים.
2. "ניקיון" השידור והיעדר שידור תדרי - שווא.
3. בדיקה ויזואלית של מכלול תורן אנטנות השידור.
4. קיום מערכות תומכות תקשורת באתרי השידור: מערכות כוח חלופי מסוג גנרטורים ומערכות אל-פסק, מערכת מיזוג אוויר, מערכת גילוי וכיבוי אש, מערכות התראה או אזעקה וכד'.

בדיקת טיב כיסוי השידור באזור הזיכיון:

הרשות בדקה את טיב כיסוי השידור של כל תחנת הרדיו באזור הזיכיון שלה. מטרת הבדיקה הייתה לוודא מילוי אחר דרישות עוצמת הקליטה של השידורים באזורים עירוניים צפופים, באזורים מאוכלסים ובאזורים כפריים או פתוחים בהתאם לתקני CCIR. ניידת בדיקות ביצעה בדיקות R.F בשטחי הכיסוי של התחנות בעזרת מד עוצמת שדה ואנטנה ניידת.

הבדיקות בוצעו על ידי חברת "מרס אנטנות ומערכות R/F בע"מ".

הפרעות לרדיו האזורי

בסוף אוגוסט השנה הסתיימו בדיקות עוצמת שדה תקופתיות ברדיו האזורי. להלן עיקרי ממצאי הבדיקות:

רדיו מיקס 104.5 צפון

התגלתה הפרעה בתדר 101.8 מגהרץ (הר כנען - 101.5 מגהרץ) שהורגשה במיוחד באזור אמירים ומצומת חנינה לכיוון הר מירון. מדובר ככל הנראה ברדיו פיראטי הפונה לאוכלוסייה החרדית.

רדיו קול רגע

התגלתה הפרעה לתדר 91.5 מגהרץ. ההפרעה רצינית מאוד ומקורה בתחנת שידור ערבית (כנראה מסוריה) המשדרת בתדר 91.6 מגהרץ. עוצמת ההפרעה עלתה על אות התחנה במרבית האזורים. הרשות ביקשה את אישור משרד התקשורת להעלות את הגבר האנטנה במבוא חמה ו/או הספק השידור באופן שיתווסף מעל 10db ל-ERP. עד סוף השנה לא נענתה הבקשה.

רדיו חיפה

נמצאו הפרעות קשות מצד שתי תחנות שידור זרות, ששידרו בתדרים קרובים. אחת התחנות המפריעות היתה תחנת רדיו קפריסאית אשר נקלטה בעוצמה רבה באזור. כמו כן, פעלו בשנה החולפת מספר תחנות רדיו פירטיות מהר הכרמל אשר גרמו להפרעות רבות בקליטת שידורי התחנה. הרשות ביקשה את אישור משרד התקשורת להגדיל את עוצמת השידור של המשדר בדרן פנורמה - חיפה, בשילוב מתאים בין הוספת הספק והוספת הגבר לאנטנה. בנובמבר השנה התקבל אישור לניסוי בהספק שידור 2kW, למשך שלושה חודשים.

רדיוס

נמצאה הפרעה בלתי מזוהה באזורים כוכב יאיר ומרכז הרצליה.

bu 99 fm

התגלתה הפרעה בלתי מזוהה באזור צומת מורשה ודרום השרון.

פפסי מיוזיק 102FM רדיו תל אביב

התחנה שידרה בשני תדרים: 107 מגהרץ ו-102 מגהרץ. באזור דרום בת-ים הקליטה ב-102 מגהרץ לא הייתה נקייה ולוונה בהפרעות רבות. בתדר 107 מגהרץ התגלתה הפרעה בלתי מזוהה באזור רמת אביב וגלילות.

רדיו 91FM - לב המדינה

באזור המזרחי, צומת בילו עד כרמי יוסף - מודיעין, אותרה הפרעה לתדר 91 מגהרץ. ההפרעה הייתה בתדר 90.7 מגהרץ, ככל הנראה מדובר בתחנה ערבית.

רדיו ירושלים

בתדר 89.5 מגהרץ התגלתה הפרעה חזקה מתחנה בלתי מזוהה ששידרה בתדר 89.7 מגהרץ. ההפרעה הייתה חזקה בכל תחום הכיסוי. כמו כן, התגלתה הפרעה לתדר 101 מגהרץ בכביש מס' 1 באזור בית נקופה ובאזור פסגת זאב.

רדיו דרום

במשדר חלץ (96 מגהרץ) נתגלו הפרעות באזור קריית גת של תחנה זרה מקפריסין. ההפרעה הורגשה חזק גם באזור המרינה באשקלון. באזור ירוחם נתגלתה הפרעה לתדר 97 מגהרץ.

בספטמבר השנה הועבר דיווח מפורט למשרד התקשורת על ההפרעות שנתגלו. עד סוף השנה לא התקבל כל מענה ממשרד התקשורת בעניין הפתרונות המוצעים למניעת ההפרעות.

שידורים מסחריים ברדיו המסחרי DAB (Digital Audio Broadcasting)

בפברואר 2001 פרסם תחום הנדסה דוח בנושא DAB. ההמלצה המרכזית הייתה להקים באופן מיידי 6 תחנות רדיו מסחריות ארציות. להלן יפורטו עיקרי הדוח:

הצידוק להפעלת מערך שידורי רדיו במתכונת DAB:

ברוב מדינות אירופה, קנדה ואוסטרליה, מופעלים שידורי רדיו ספרתי - DAB במתכונת שירות סדיר. כ-50% מאוכלוסיית אירופה זוכה לשידורי רדיו ספרתיים. גם בשאר העולם נעשים מאמצים, ברמה זו או אחרת, לקידום רדיו ספרתי, בשיטת ה-DAB.

על אף שה-DAB הוגדר לפני שנים רבות ואחריו הוגדרו ופותחו מערכות חדשות להפצה של רדיו ספרתי, מספקות מערכות אלו באופן חלקי את הצרכים של המשתמשים במקלטי רדיו במכונית או במקלטי רדיו נישאים. ה-DAB נותן פתרון אופטימלי לרוב היישומים הקיימים והעתידיים.

גופים משדרים כבר השקיעו ממון רב בטכנולוגיית ה-DAB. ההערכה היא כי עד שנת 2000 הושקעו כ-500 מיליון אירו במערכות המיועדות לאוכלוסייה של 185 מיליון מאזינים.

הרושם המתקבל מהנתונים שנאספו מוביל למסקנה, כי טכנולוגיית ה-DAB היא טכנולוגיה בשלה בעלת תפוצה נמוכה. ה-DAB עלול להיות כישלון אם הגופים המשדרים יישארו פסיביים. כדי להפוך את ה-DAB להצלחה, דרושה נחישות של כל הגורמים: הרגולטור, הגופים המשדרים ויצרני המקלטים.

שידורי ה-DAB מציעים שידורי שמע ו-Multimedia למאזינים, הן לשימושים ניידים והן לשימושים נייחים. עד כה נבלמה התפתחות השירותים כתוצאה מאי רצון של ספקי הציוד להזיל את מחירי המקלטים, מאי רצון של הגופים

המשדרים להכין תכניות ייעודיות ולשדרן, ומאי רצון של המאזינים לקנות מקלטי DAB בטרם הוזל מחירם ובטרם יובטח להם תוכן ייחודי.

גם הטכנולוגיה הטובה ביותר חייבת לתת לגוף המשדר ולמאזין יתרונות בולטים, בהשוואה למערכות האנלוגיות כדי להצדיק את ההשקעה בציד ובאמצעים החדשים. על המערכות הספרתיות להציע איכות קליטה טובה יותר ונוסף על כך שירותי שמע, מולטימדיה ושירותי ערך מוסף. אמנם יצירת תוכן ייעודי בעבור DAB יקר ביחס לשוק המאזינים, אולם ללא תוכן מתאים לא ישתכנע הציבור לרכוש מקלטי DAB.

אם בעבר שימש הרדיו מקור מידע עיקרי של המאזינים, כיום, כאשר חלק גדול מהציבור מקבל חדשות ומידע בטלוויזיה או באינטרנט, משמש הרדיו בעיקר ליישומים ניידיים. לפיכך יש לייצר ולספק תוכן ייעודי אשר יתאים ליישומים אלו.

יתרונות במעבר לשידורי DAB

1. חיסכון ניכר בספקטרום התדרים על ידי שימוש בטכנולוגיית (Single Frequency Network)-SFN.
2. שיפור בולט באיכות הכיסוי והקליטה. קיימת הגנה מובנית מהפרעות והחזרות כתוצאה מהתפשטות רב נתיבית (Multi Path).
3. ניתן לספק שירותי ערך מוסף נלווים מגוונים, כגון: מידע כתוב על התכנית המשודרת על ידי כל אחד מהיזמים (PAD-Program Associated Data) וכן מידע כללי כגון דיווחי תנועה, מידע על מזג אוויר ועוד (NPAD-Non, Non Program Associated Data).

חסרונות במעבר לשידורי DAB:

כיום מחיר המקלטים יקר, כ-300-600\$. המקלט עדיין אינו מוצר עממי.

טכנולוגיות חדשות:

התפתחותה המהירה של טכנולוגיית השידורים במתכונת DVB, ובמיוחד זה היבשתי DVB-T (Terrestrial), הופכים את שידורי השמע הספרתי לערך מוסף של שידורי אותות חוזי (Video). טכנולוגיית ה-DVB-T להעברת חוזי ושמע זהה מאד, גם בביצועים, לזו של ה-DAB והיא תאפשר גם שידורי שמע של תחנות רדיו, אינטרנט, שירותי DATA ועוד למקלטים ניידיים ונייחים. לא קיים עדיין יישום, ניסיוני או מסחרי של רדיו בטכנולוגיית DVB-T.

יישום שידורי ה-DAB:

לצורך מימוש שידורי ה-DAB בצורה אופטימלית בכל מרחב מדינת ישראל, נדרשת תמיכת כל הגורמים המשדרים ובמיוחד משרד התקשורת. יש לקבוע מדיניות רשמית בעניין בנושאים אלו כמפורט להלן:

1. שיתוף תחנות רדיו ארציות (רשות השידור וגלי צה"ל) בתשתית ההפצה - הפריסה המסיבית של משדרים ספרתיים, והעובדה שבכל משדר משודרות מספר תחנות רדיו, מובילה למסקנה הגיונית, שקיימת כדאיות גבוהה לשימוש משותף בתשתית ההפצה. שיתוף זה יביא לחיסכון וליעול של מערך ההפצה ויקדם את חדירת שידורי הרדיו הספרתיים (אזרח מן השורה יהסס פחות האם לרכוש מקלט DAB אם יידע, שיוכל לקלוט בו מגוון של תחנות ספרתיות).

2. קביעת תצורת המערך הטכני להקמה, לתחזוקה ולתפעול של מערך המשדרים - מערך המשדרים הספרתיים מחייב שיתוף פעולה בין הגופים המשדרים (כמו בשידורי ערוץ 2) וקיומו של גוף אחראי להקמתם ולתחזוקתם של מערכי המשדרים וכן לתפעולם השוטף.
3. הגדרת כללים ותנאים להפעלת שירותי ערך מוסף.
4. נדרשת הקצאת תדרים מספקת - אם תחום התדרים הוא 223-230MHZ, אזי ניתן להפעיל 4 קבוצות של 6 תחנות בכל קבוצה - סה"כ 24 תחנות רדיו. בעבור כמות גדולה יותר של תחנות רדיו יידרש פס תדרים רחב יותר מהקיים באפיק 12-VHF.
5. הקלות בתשלום אגרות רישוי תדרים ושידור.
6. הקלות במיסוי מקלטי DAB לצרכן.
7. עידוד כל הגורמים להטמעת הטכנולוגיה אצל המשדרים והמשתמשים (לדוגמא הדרכה של יבואני רכב, יבואני מקלטים ומתקיני רדיו).

נתונים כלכליים ראשוניים, מסקנות והמלצות:

1. אחד מתחומי הספקטרום, המנוצל להפעלת מערכות ה-DAB, הוא ערוץ טלוויזיה - אפיק 12 VHF. לא ניתן בשלב זה להרחיב את פס התדרים, כך שכל התחום שבין 223 ל-230 מגהרץ ישמש לשידורי רדיו ספרתי בישראל, בגלל החלטת ההקצאה של משרד התקשורת.
2. ניתן להשתמש בתחום התדרים שבין 223 ל-225 מגהרץ ולהקים רשת אחת של DAB שתשרת 6 תחנות רדיו מסחריות ארציות בשיטת SFN (Single Frequency Network).
3. לצורך חישוב עלויות ההקמה, התפעול והתחזוקה אנו מניחים, כי יידרשו 10 משדרים בהספק שידור של 1KW, שיותקנו באתרי משדרים קיימים, לכיסוי כלל ארצי, וכן כי כל סוגי ציוד ה-DAB יכללו גיבוי חם.
4. סך עלויות ההקמה ל-6 תחנות רדיו ארציות ול-10 אתרי משדרים הוא כ-6 מיליון דולר.
5. יש מקום לדון עם משרד התקשורת באשר להיקף הפעלת רדיו ארצי בשיטת DAB.

כספים

מאת: יעל בובליק, סמנכ"ל כלכלה, כספים ומינהל

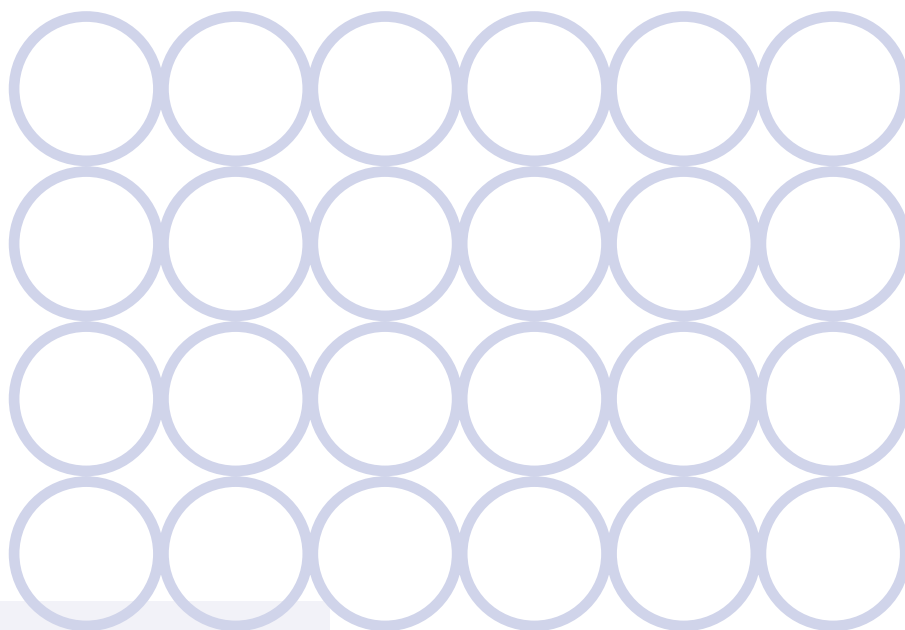
בשנת 2001 פעלו 13 תחנות רדיו אזורי. התוצאות העסקיות של התחנות מושפעות מפרמטרים שונים: אזור הזיכיון, מספר התחנות באזור, הוותק שלהן ופעילותן הבלתי חוקית של תחנות באזור השידור של התחנה.

ביזמת הרשות נכנסו לתוקפן בראשית שנה זו תקנות חדשות, הקובעות ששיעור התמלוגים שמחוייבים בו זכייני הרדיו האזורי יוקטן ל-4% במקום שיעור פרוגרסיבי שנע בין 4%-8%, ודמי הזיכיון המשולמים יופחתו בשיעורים של בין 20%-90% (משתנה מאזור לאזור).

במשך השנה ביצעה הרשות בדיקה כלכלית מקיפה לבחינת מצבן של תחנות הרדיו האזורי.

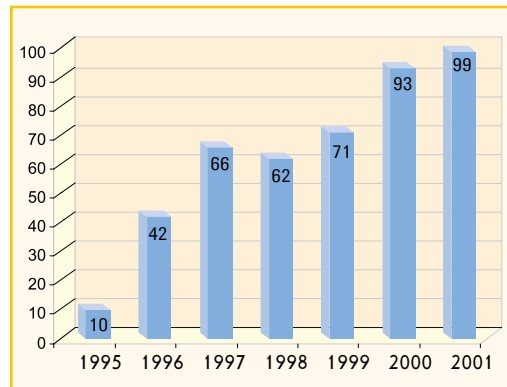
תוצאות הבדיקה העלו שרובן המכריע של התחנות שיפרו את רווחיותן התפעולית והרווח התפעולי המצרפי של כל תחנות הרדיו גדל בשנת 2000 בשיעור של כ-400% (אומדן משוער, כיוון שחלק מהתחנות טרם העבירו דוחות כספיים לשנת 2001). עם זאת, יש לשים לב כי לרוב התחנות הפסדים צבורים גבוהים משנים קודמות, בסך כולל של כ-50 מיליון ש"ח.

להערכת הרשות, לא כל התחנות יצליחו להחזיר את השקעתן בתום ארבע שנות הזיכיון הנוכחיות.

הכנסות שנתיות נטו של תחנות הרדיו האזורי

במיליוני ש"ח מחירי 12/01:

מהתבוננות בגרף עולה, כי הכנסות הזכיינים גדלות לאורך השנים, למעט בשנת 1998 שהייתה שנת מיתון שירדו בה ההכנסות.

שנת 2001 הייתה גם היא שנת מיתון, ולמרות זו נצפית בה עלייה של 6% בהכנסות בהשוואה לשנת 2000. עלייה זו היא תוצאה של עלייה בהכנסות ב-8 תחנות וירידה בהכנסות ב-5 תחנות. עיקר העלייה בהכנסות נובעת מעלייה בהכנסות בתחנה אחת. הכנסות הזכיינים היו יורדות בכ-2% אלמלא העלייה באותה תחנה.

עמידה בהתחייבויות

הרשות מבצעת בדיקות של התמלוגים המתקבלים על ידי זכייני הרדיו במספר דרכים:

1. בעת ההעברה של התמלוגים מקבלת הרשות מהזכיינים דוח המפרט את חישוב התמלוגים. דוח זה נבדק על ידי הרשות.
2. בתום כל שנה, מעבירים הזכיינים לרשות הצהרה ובה פירוט מלא של ההכנסות השנתיות של בעלי הזיכיון וחישוב התמלוגים הנגזר מהן. להצהרה מצורפת חוות דעת רו"ח המאשרת, כי הנתונים בהצהרה משקפים באופן נאות את ההכנסות והתמלוגים.
3. הרשות דורשת מכל זכיין בתום כל שנה דוח המפרט את התאמת ההכנסות השנתיות הרשומות בדוחות הכספיים לסכומי ההכנסות, שבגינם שולמו תמלוגים לרשות. ההתאמה מלווה באישור רו"ח חיצוני.
4. הרשות מבצעת ביקורות שטח לפעילות הכספית אצל הזכיינים.